

Tööstusuuring 2024

Uuring: 265 Eesti tööstusettevõtet

Tööstusettevõtete uuring toimub sel aastal 13. korda

Tööstussektor:

11%	Ehitusmaterjalide tööstus
14%	Toiduainetööstus
18%	Puidutööstus
22%	Masina- ja metallitööstus
35%	Muu töötlev tööstus

Tööstusuuringu valim:

Käive	5,7 miljardit
Mediaankäive	5,2 miljonit
66 ettevõttel käive	>20 miljonit
Töötajate arv kokku	27 715
Keskmine töötajate arv	105

Lühikokkuvõte

kogu töötlev tööstus

Käive muutub sektoris keskmiselt (%)

-1%

Investeeringud kasvavad sektoris

+7%

Kasumlikkuse ootused (% ettevõtetest)

Tõuseb

28%

Investeeringute tasuvusaeg keskmiselt

5,2 aastat

Jääb samaks

41%

Automatiseerituse osakaal

35%

Langeb

31%

Digitaliseeritus osakaal

44%

Toodangumahud muutuvad sektoris keskmiselt (%)

+1%

Uutele turgudele läheb

53% ettevõtetest

TOP 3 riiki

Saksamaa, Rootsi, Soome

TOP 3 riski (% ettevõtetest)

- Toodete konkurentsivõimelise omahinna tagamine
- Ettevõtte likviidsuse tagamine
- (välis)nõudluse vähenemine

80%

Tööjõupuudus piirava tegurina (5 palli skaalal)

1,8

44%

Uusi töötajaid palgatakse

-1%

43%

Keskmine palk tõuseb

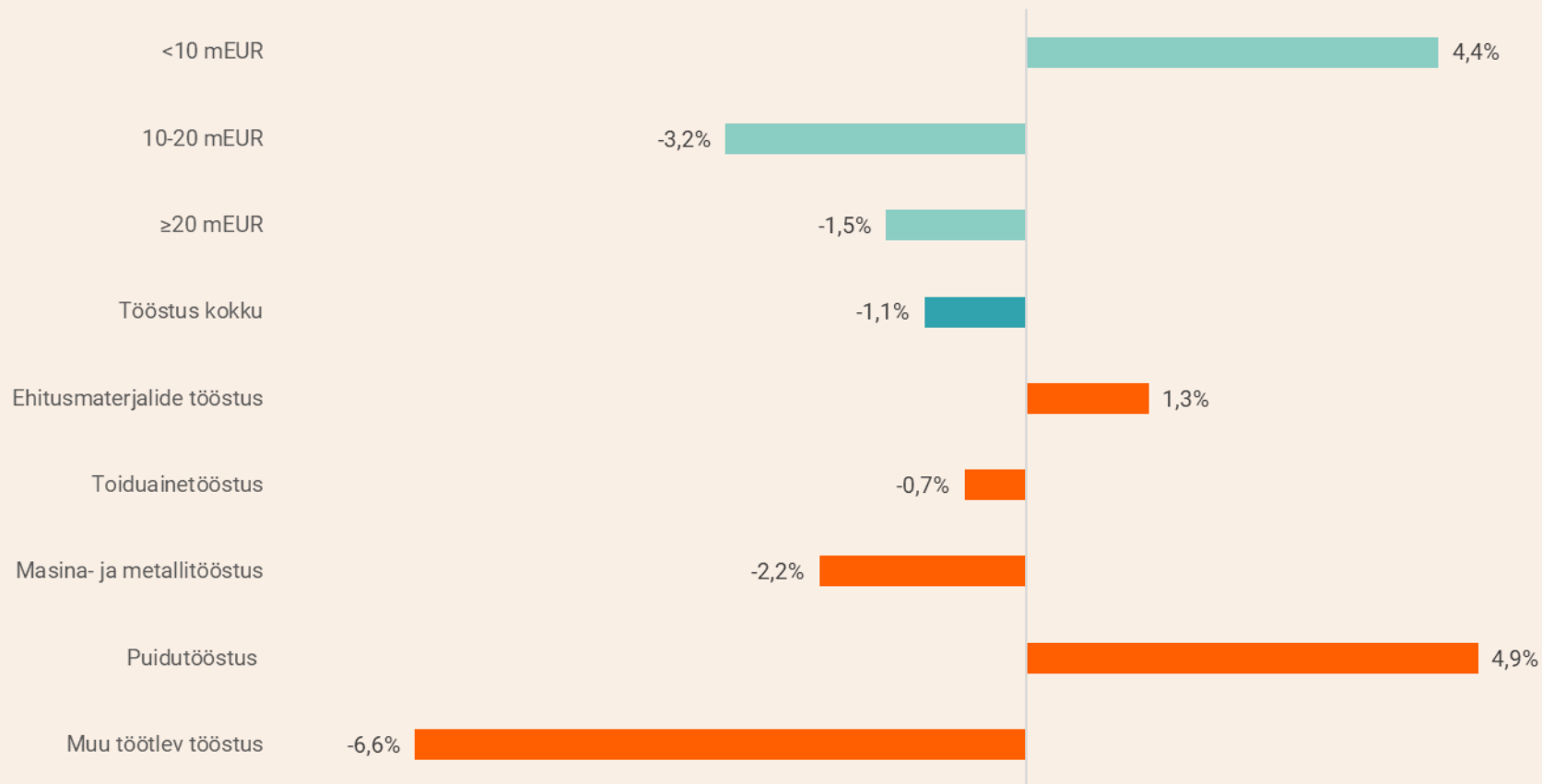
+4%

ESG mõjude

kaardistamine töös

79%

Prognoositud käive 2024

Käibeprognoosi ootused:

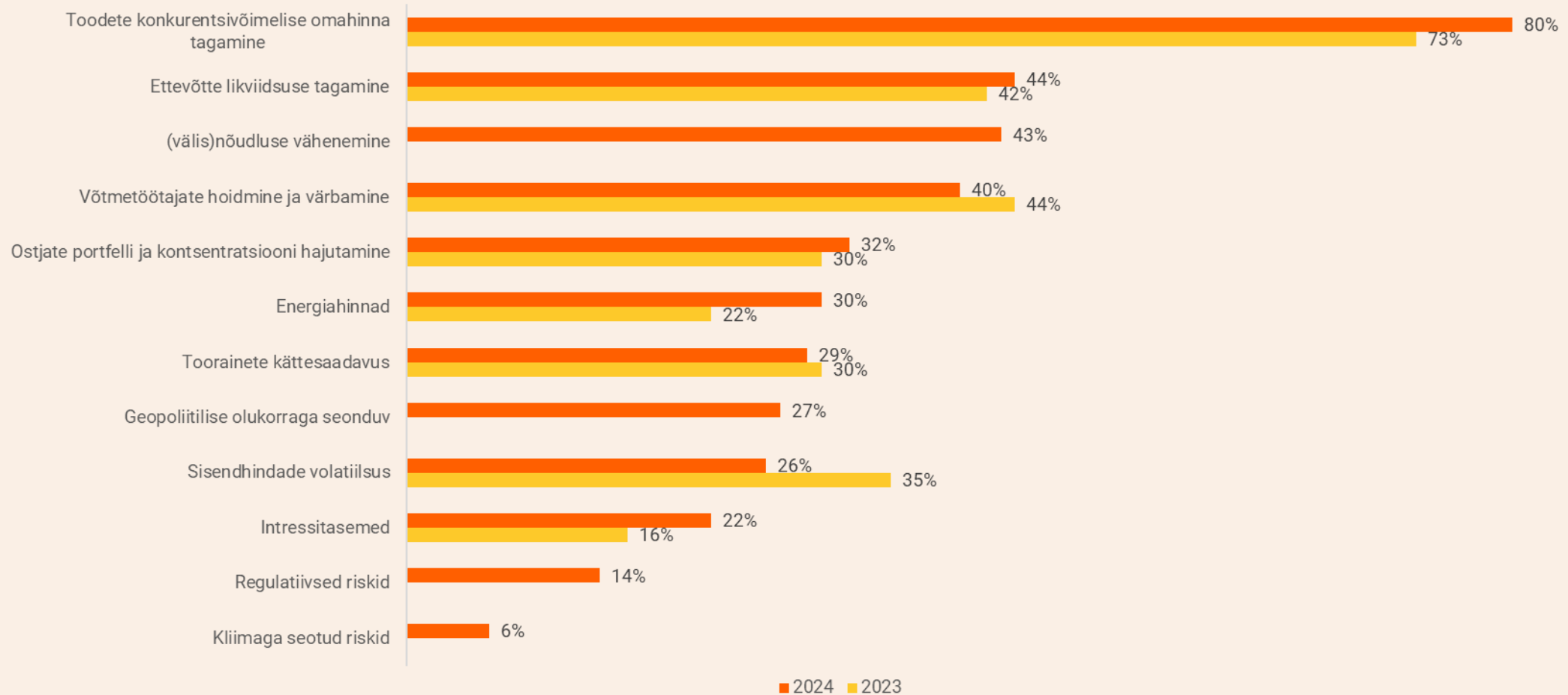
42% arvates käive **suureneb**
23% arvates käive **väheneb**

Kasumlikkuse ootused:

28% arvates **suureneb**
41% arvates **jääb samaks**
31% arvates **väheneb**
Sektor kokku: 9%

Ettevõtete suurim fookus konkurentsivõimel ja likviidsuspositsioonil

Milliste riskide juhtimine on alanud aastal ettevõtete jaoks kõige olulisemad?

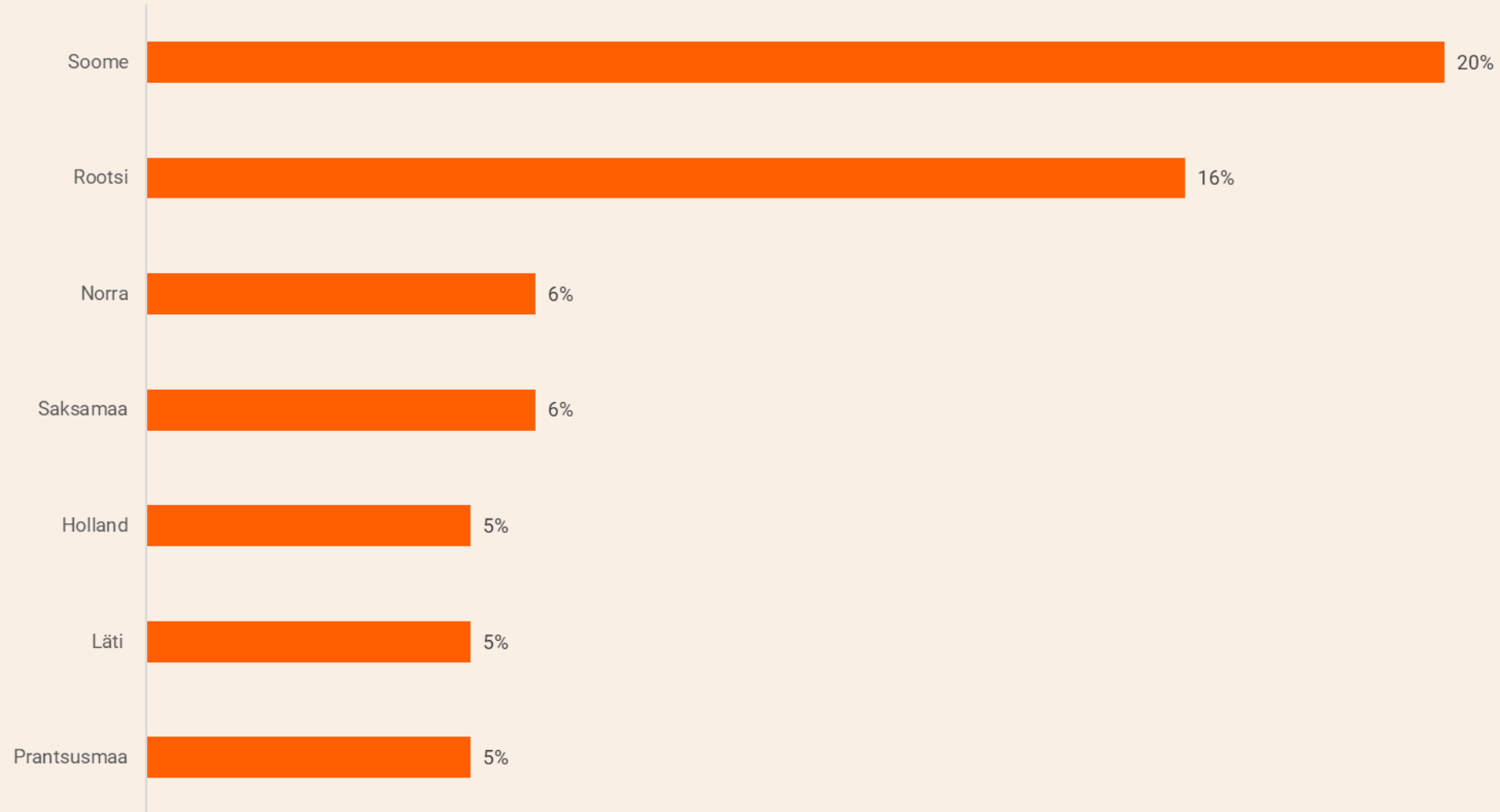

Turg

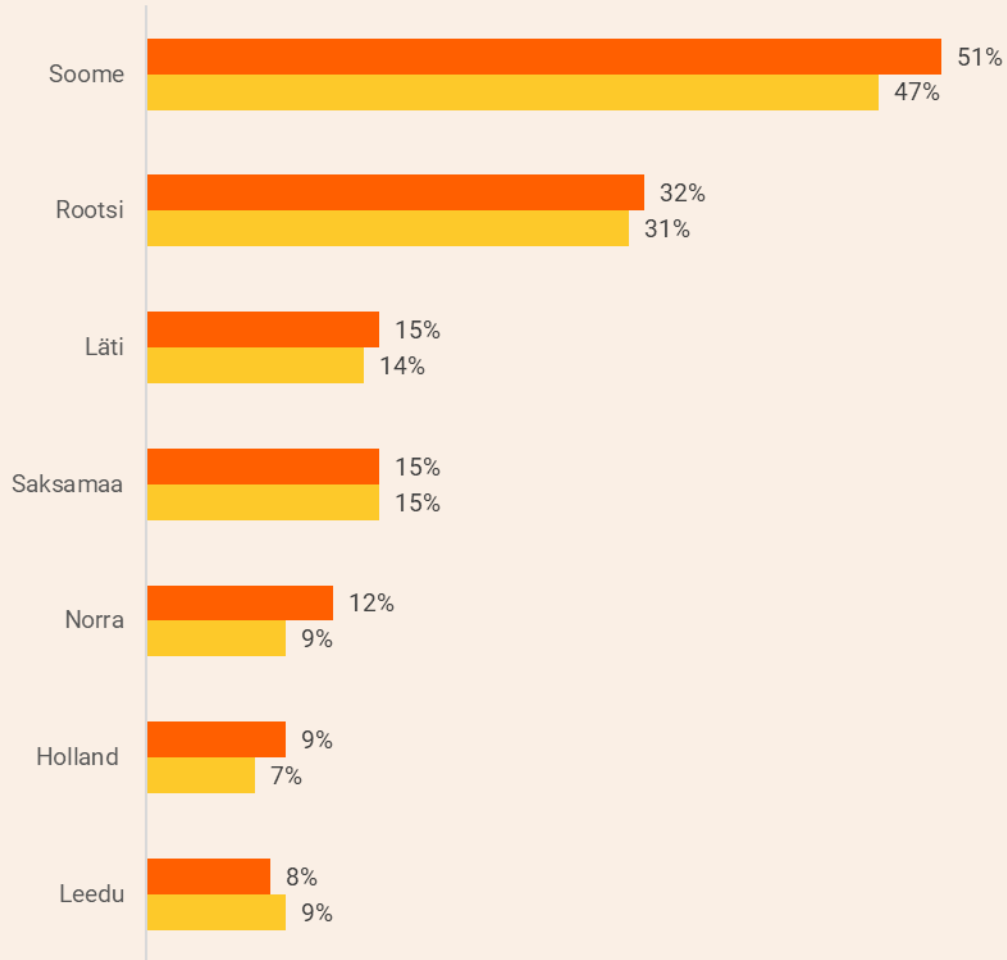
Enim langesid müügi mahud Skandinaavias

Millistel olulistel sihturgudel vähenesid ettevõtete mahud 2023. aastal?

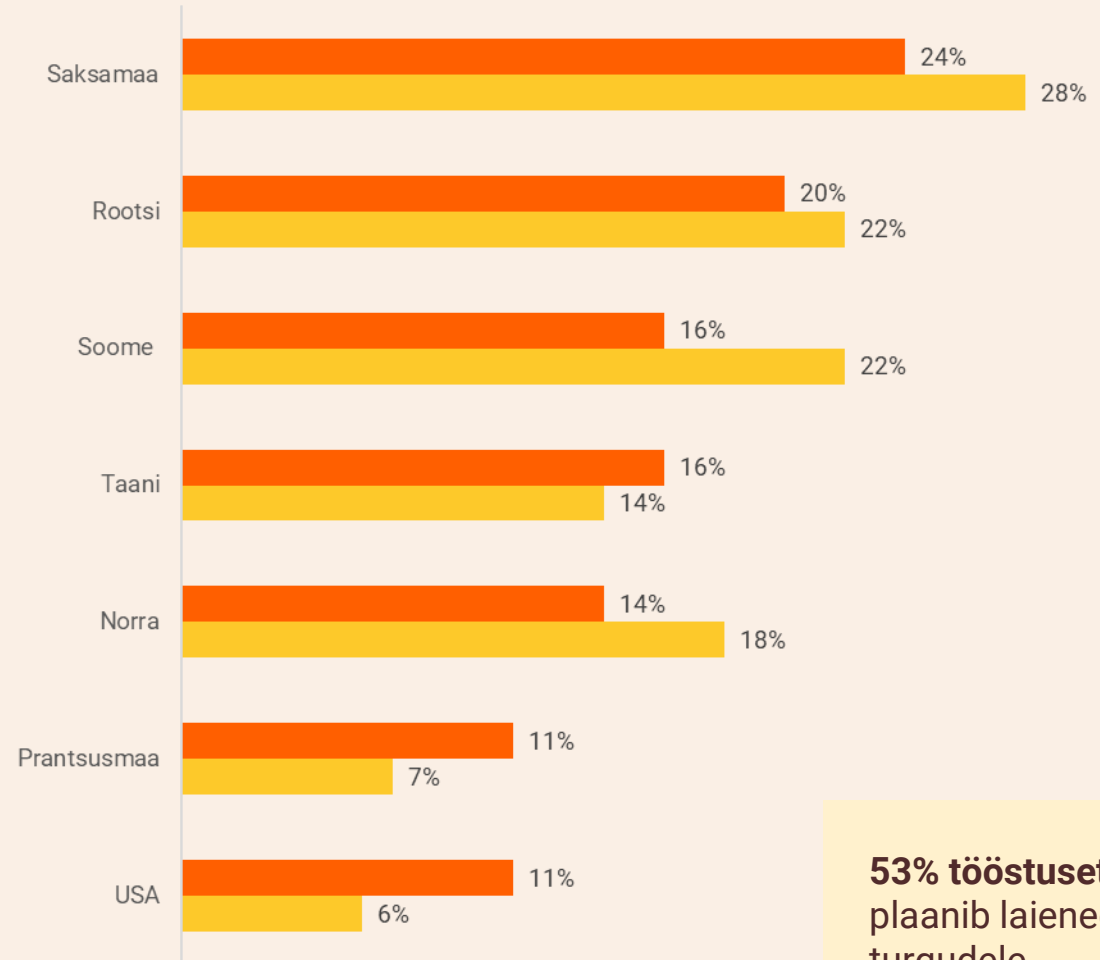

Senisest enam fookus uutel turgudel

Tööstusettevõtete 3 peamist ekspordi sihtriiki

Tööstusettevõtete olulisemad uued sihtriigid

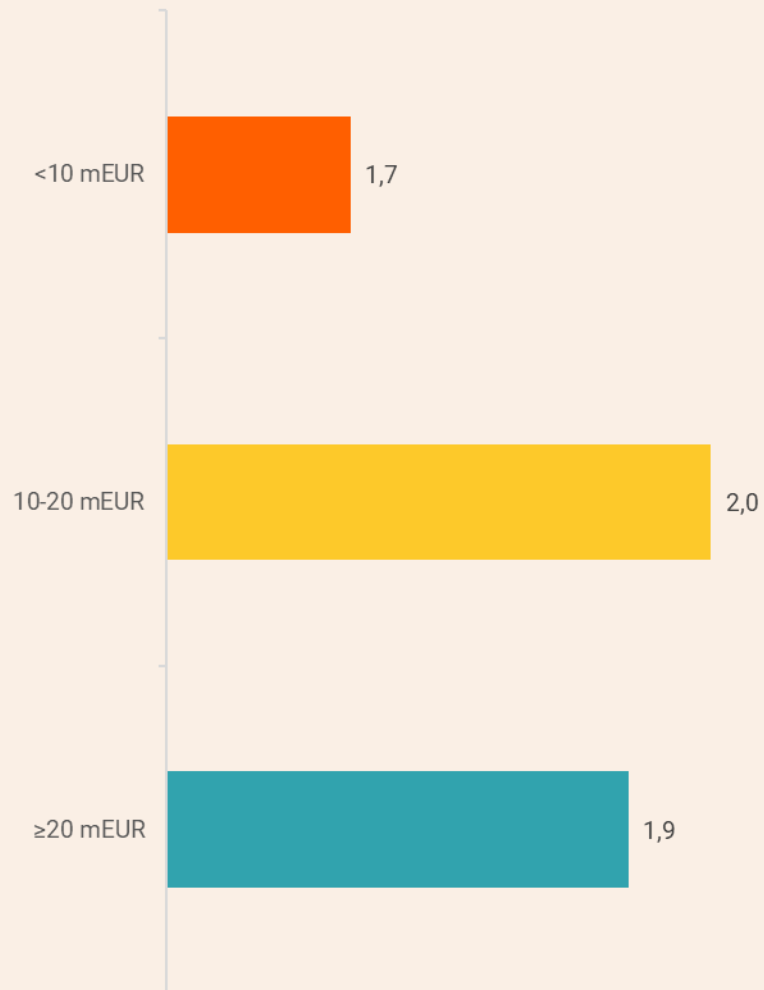
53% tööstusettevõtetest plaanib laiendada uutele turgudele

Tööjõud

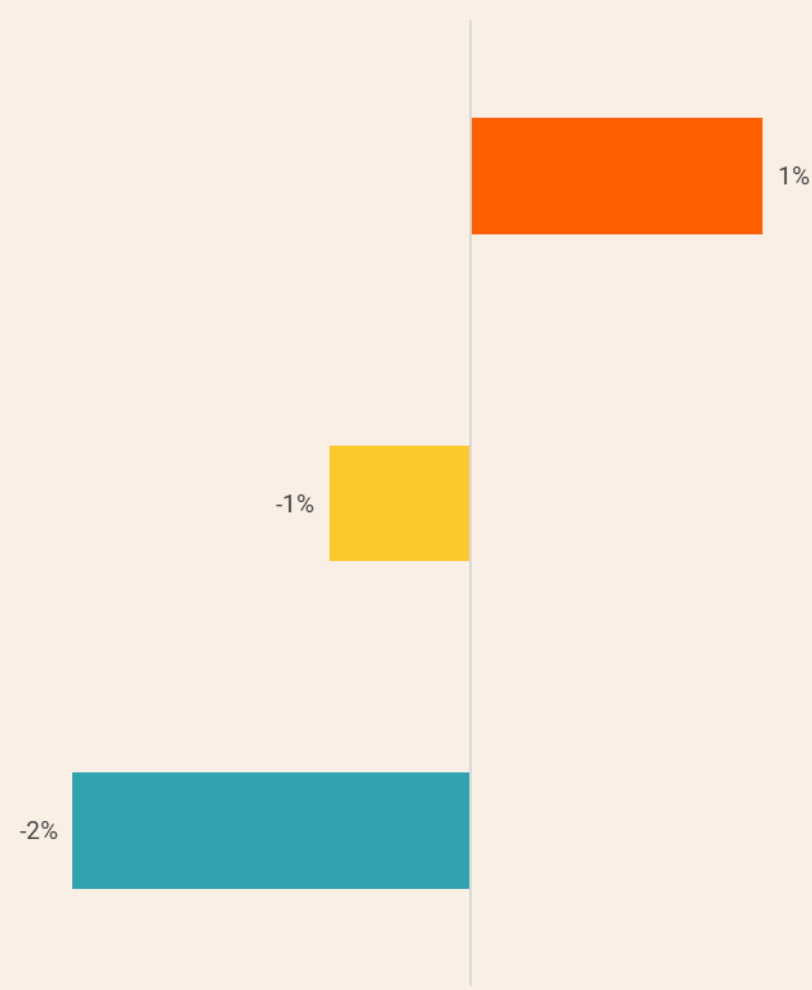
Tööhõive ei kasva ja palgatõus on raugemas

Kui oluliselt piirab ettevõtete arengut
tööjõupuudus? (viiepallisüsteemis)

© Swedbank

Töötajate arvu muutus
Erineva käibesuurusega ettevõtetes

Töötajate
muutus
-1%

Keskmine
palk
tõuseb
+4%

Töötajate arv:

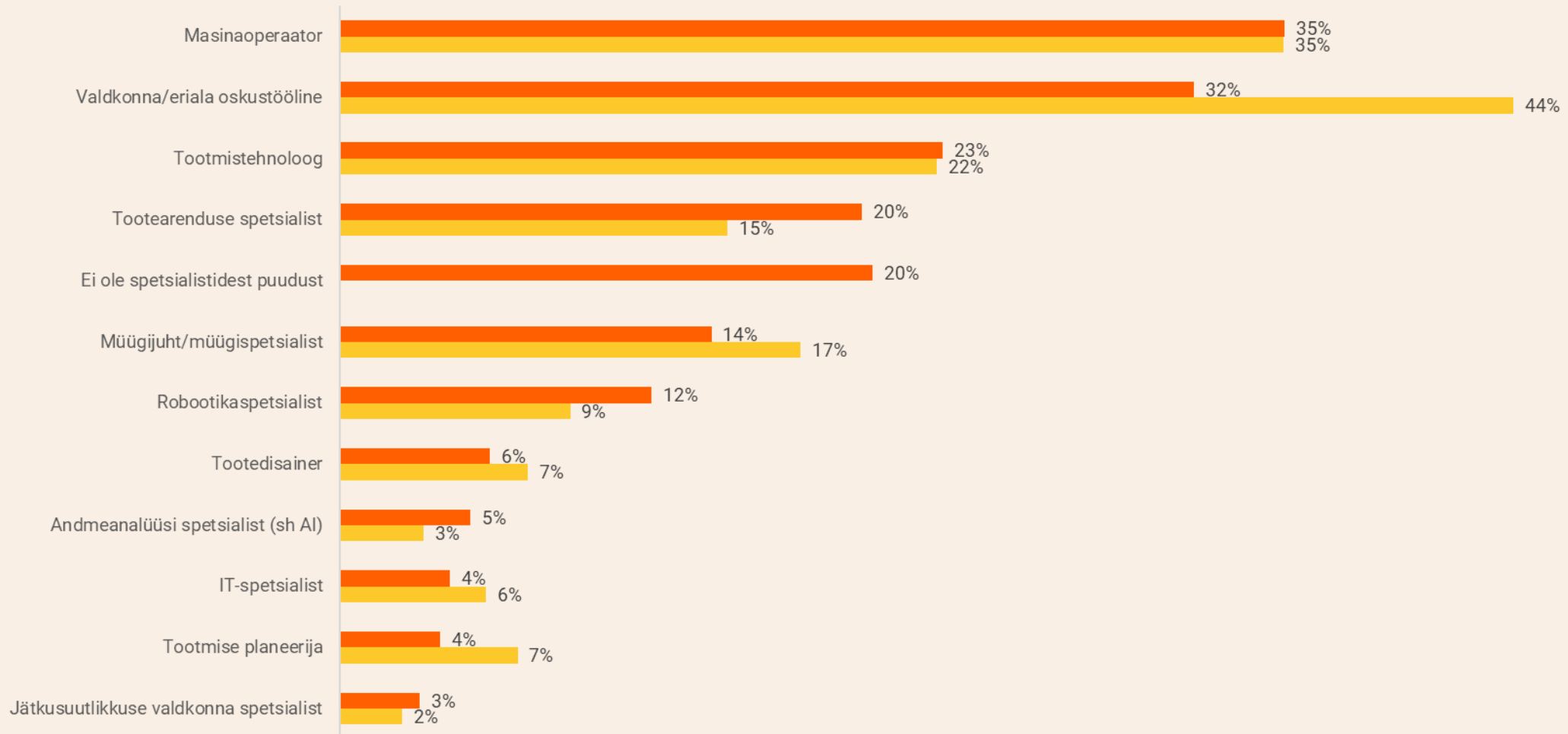
27% arvates suureneb
52% arvates jääb samaks
21% arvates väheneb

Keskmine palk:

62% arvates suureneb
36% arvates jääb samaks
2% arvates väheneb

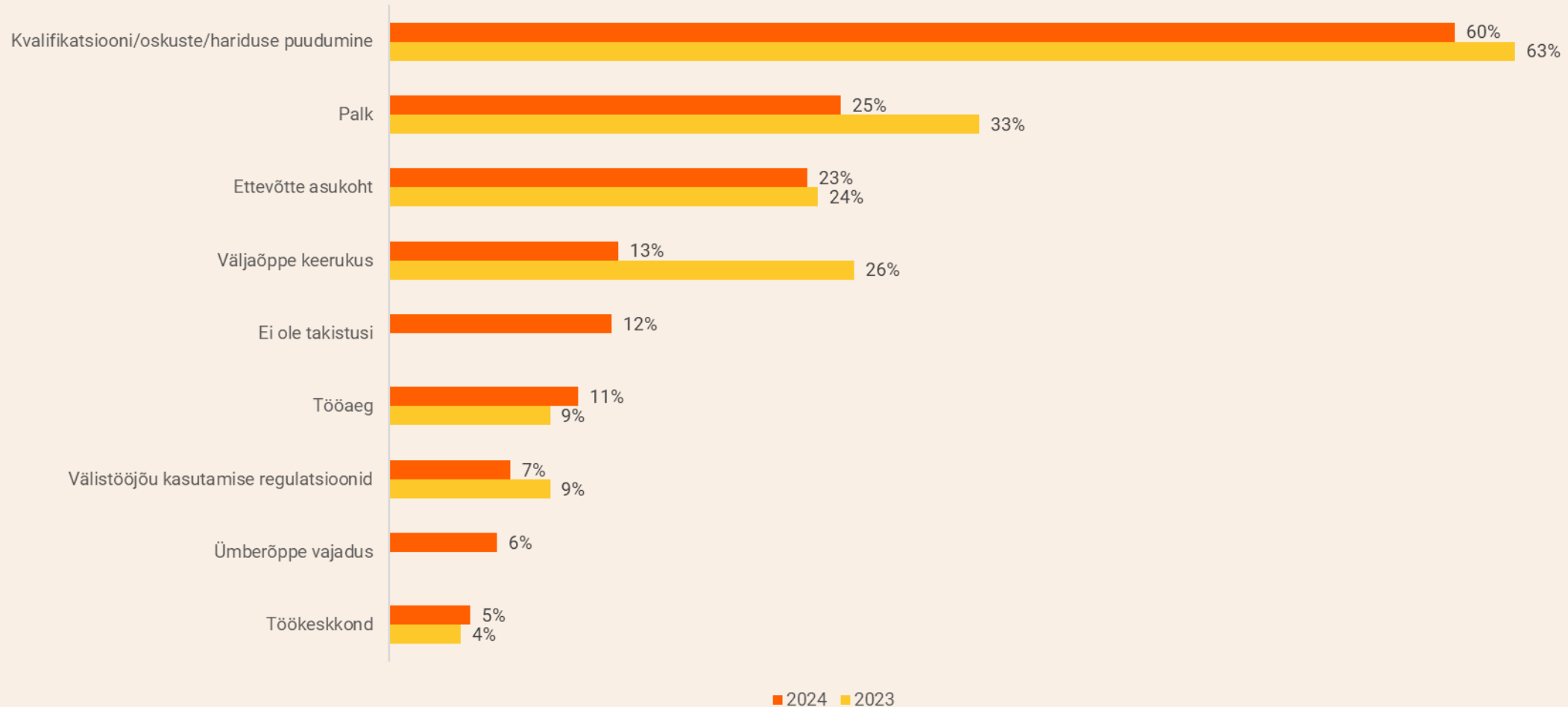
Ettevõtted vajavad jätkuvalt spetsialiste

Mis valdkonna spetsialistidest on kõige enam puudus?

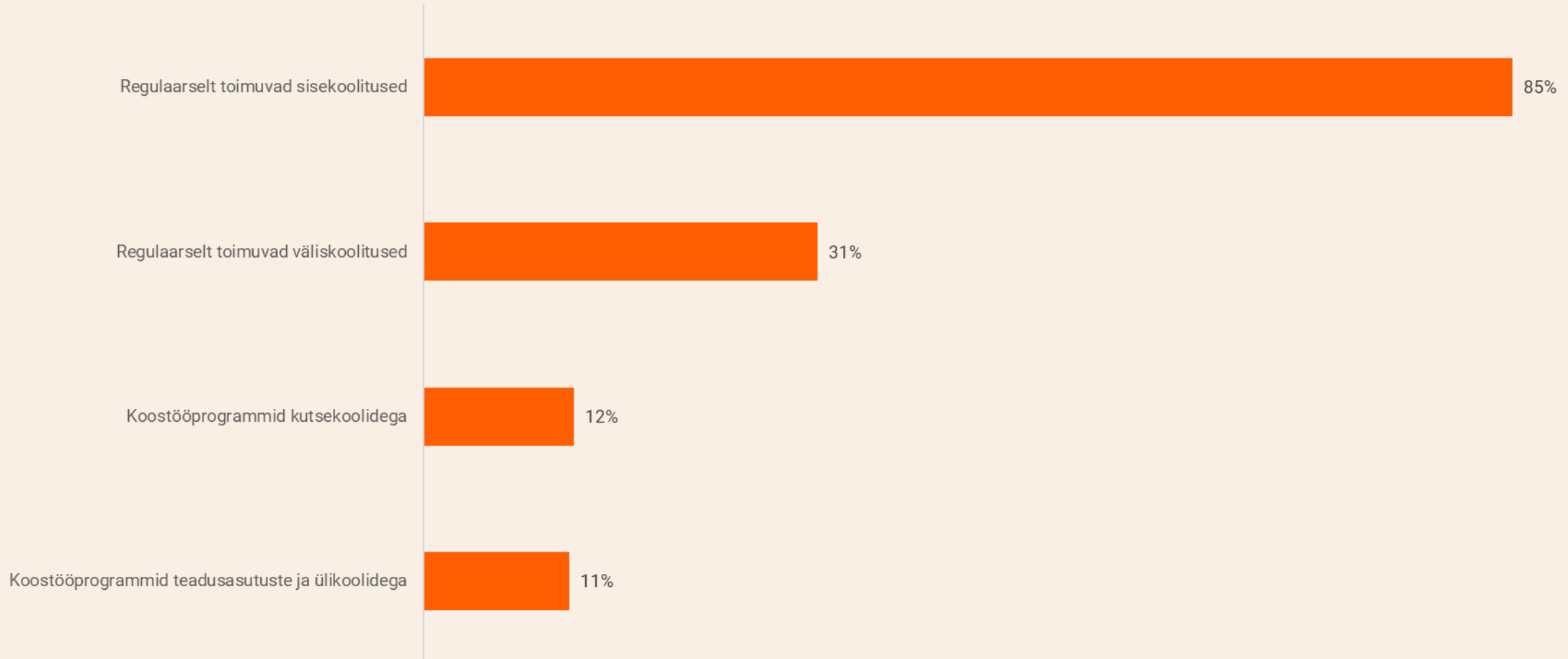
Ettevõtete suurimaks mureks jätkuvalt kvalifitseeritud tööjõu puudus

Mis on suurimateks takistusteks sobivate töötajate leidmisel?

Töötajate koolitamine on ettevõtetes fookuses aga koostööd haridusasutustega on vähe

Kuidas ettevõtte oma töötajaid koolitavad ja uuendustega kurssi viivad?

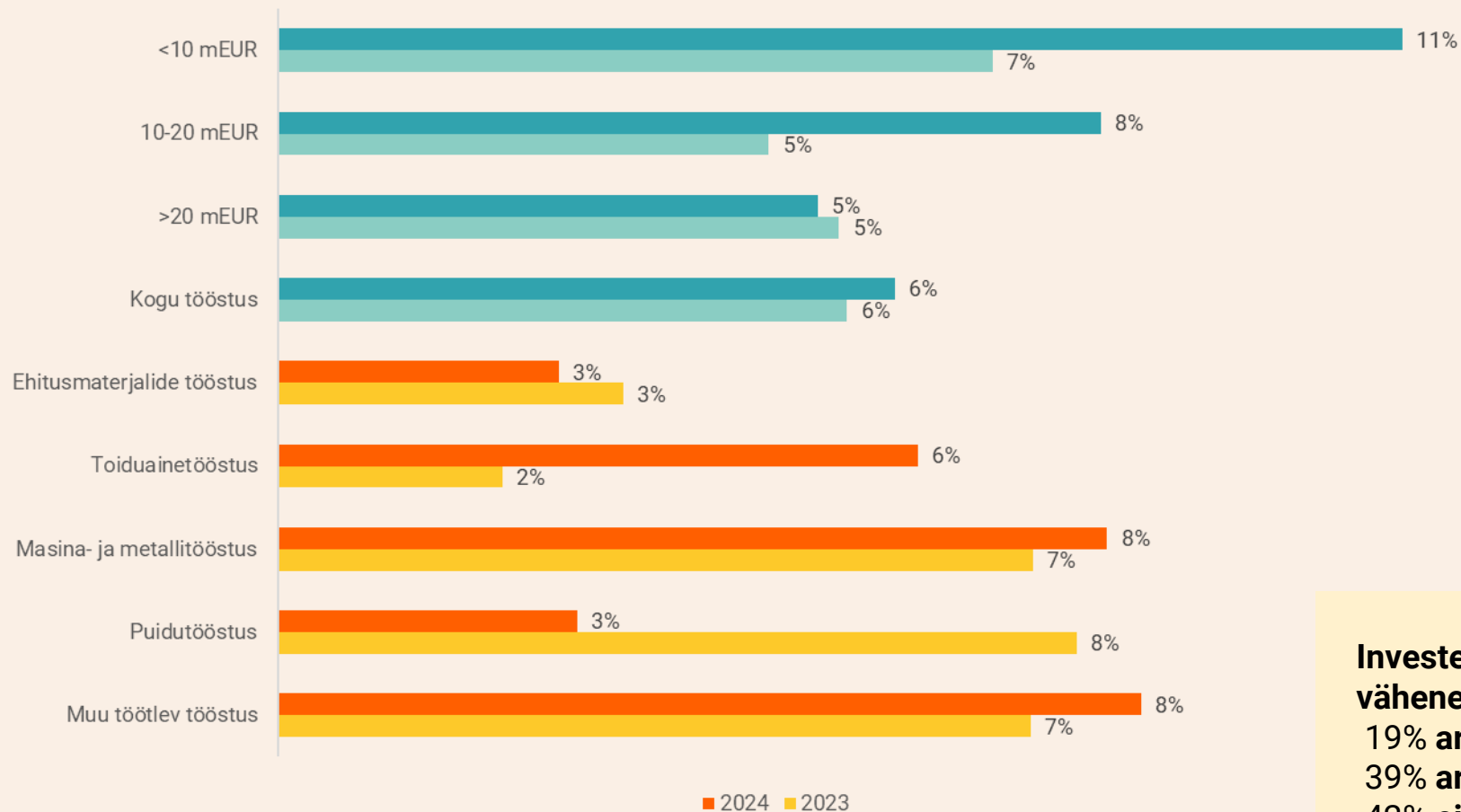

A group of people are gathered around a table in a meeting. In the foreground, a man with a beard and a woman with glasses are looking at a laptop. The laptop screen displays a line graph and a pie chart. The woman with glasses is pointing at the screen with a pen. In the background, another woman is smiling. There are drinks on the table. An orange banner with white text is overlaid on the image.

Investeeringud

Investeeringud on taas kasvamas, aga suuremahulisi investeeringuid on vähe

Investeeringud / müügitulu

Investeeringud kasvavad: **+7,2%**

Keskmine tasuvusaeg: **5,2 aastat**

Investeeringuid tehes süsiniku jalajälje vähenemist...

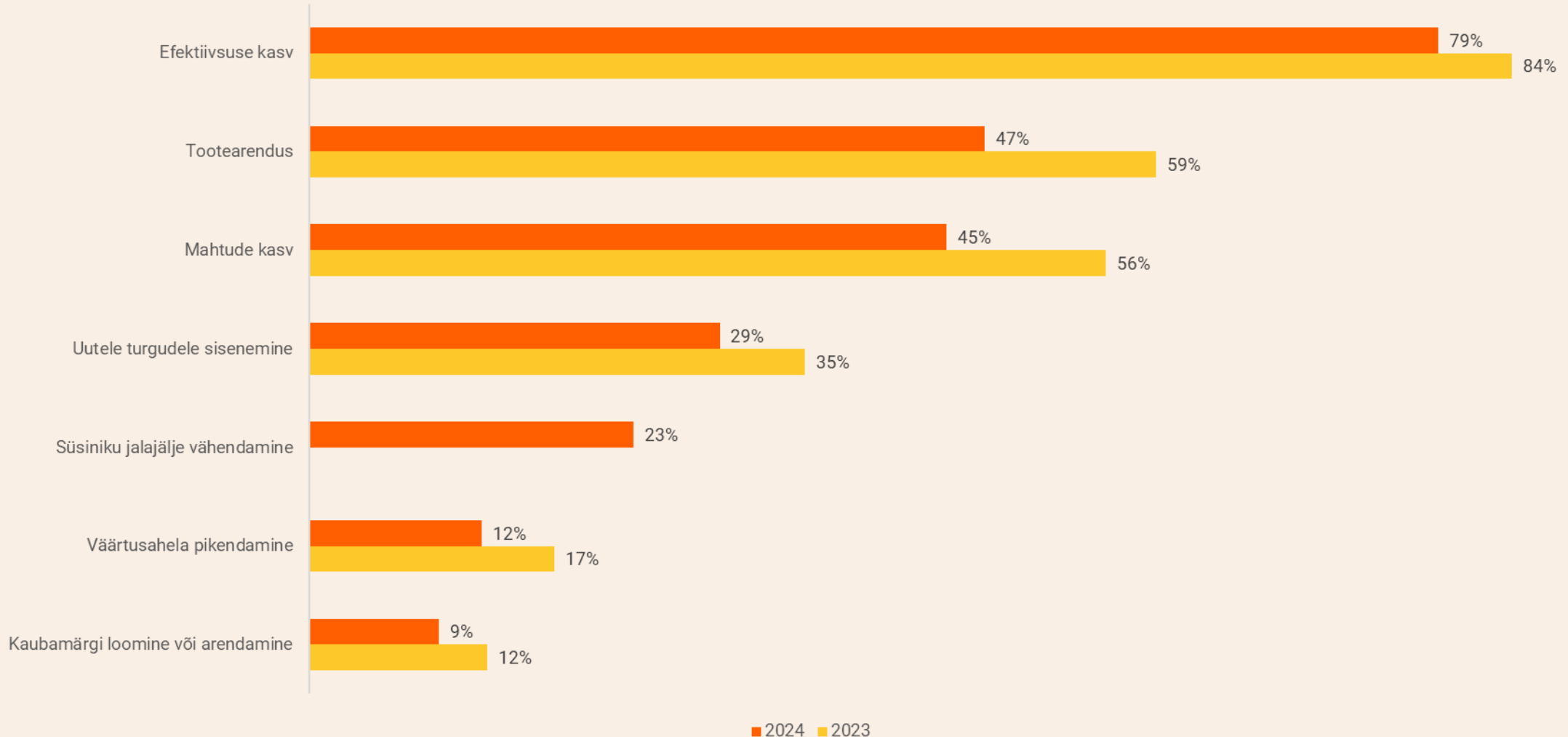
19% arvestasid

39% arvestasid mõningal määral

42% ei arvestanud

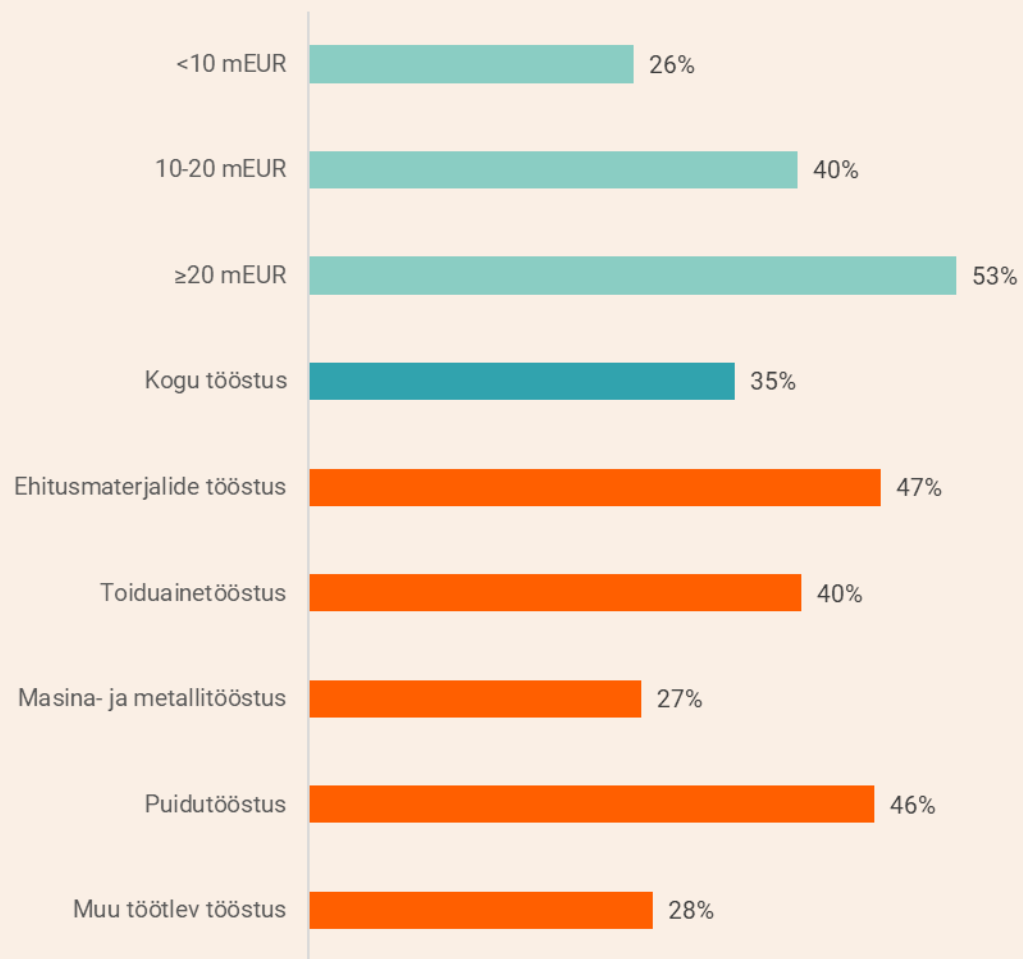
Ettevõtete fookus püsib efektiivsuse kasvatamisel

Mis on ettevõtete investeeringute kuni 3 peamist eesmärki järgmise kahe aasta jooksul?

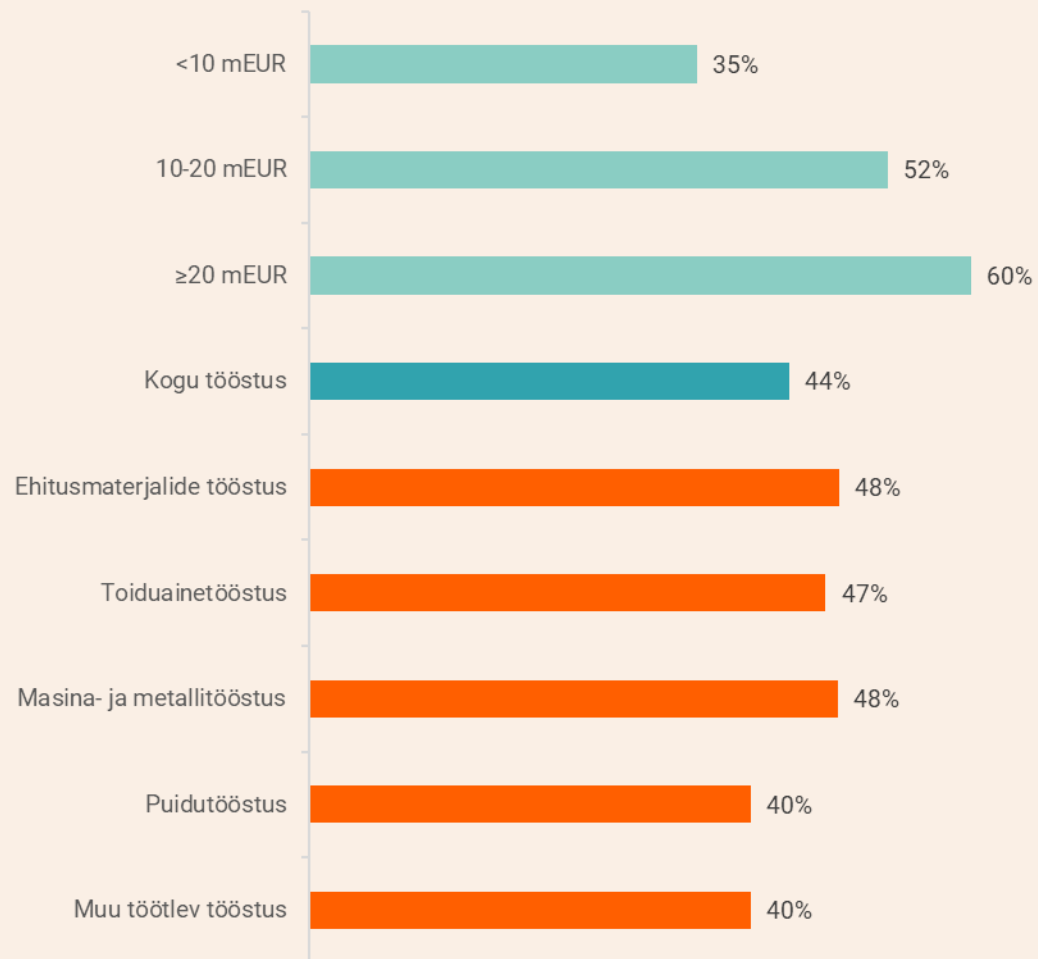

Automatiseerituse ja digitaliseerituse tase on aasta aastalt kasvanud

Automatiseeritud

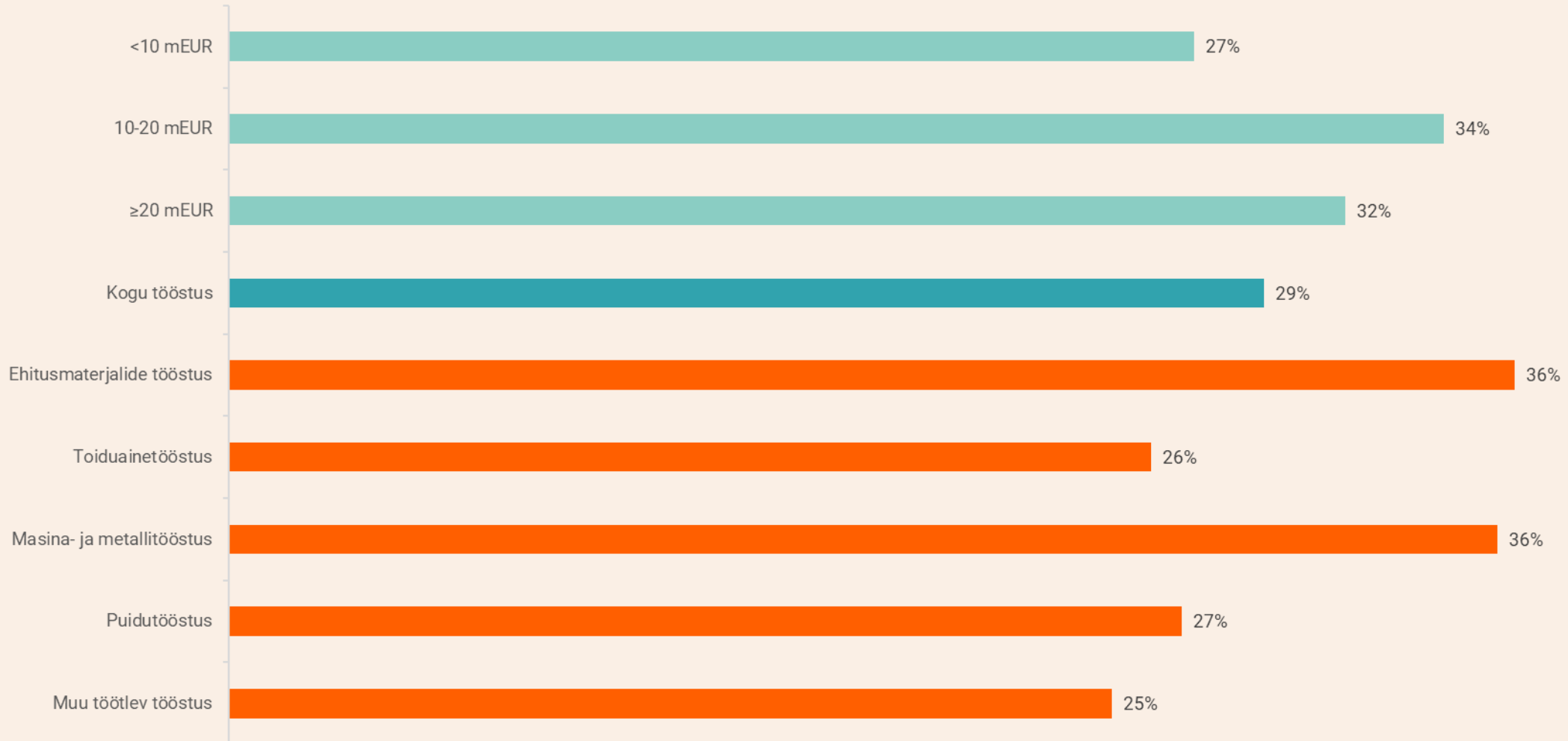

Digitaliseeritud

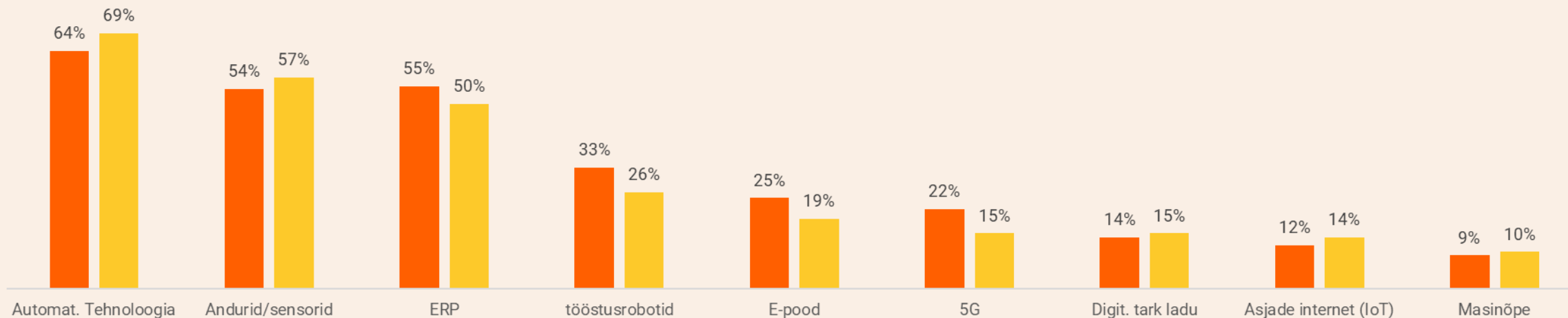
Digitaliseerimine on taas rohkem fookuses

Kui suure osa investeeringute eelarvest plaanitakse suunata automatiseerimisse ja digitaliseerimisse 2024. aastal?

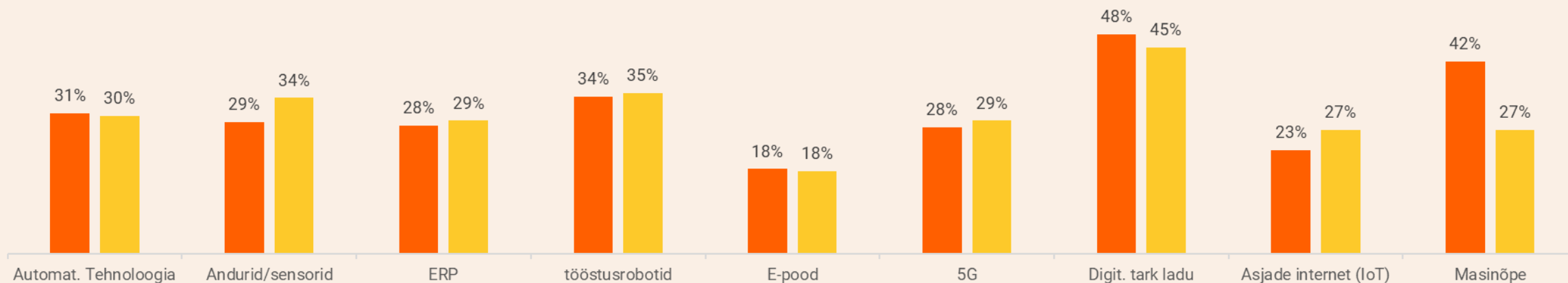

AI rakendamine tööstuses on märgatavalt kasvamas

Millised lahendused on täna kasutuses

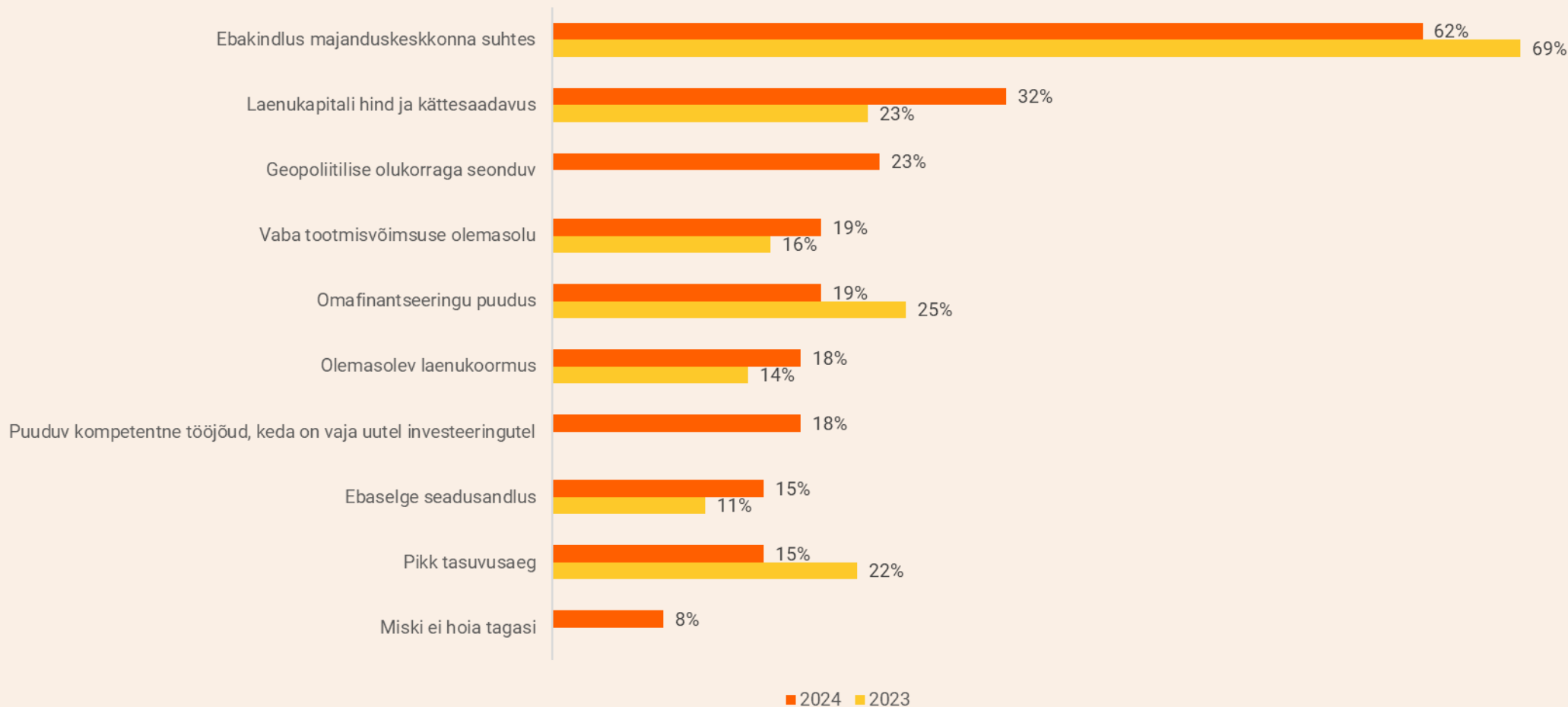

Milliseid lahendusi plaanitakse kasutusele võtta järgmise 2 aasta jooksul

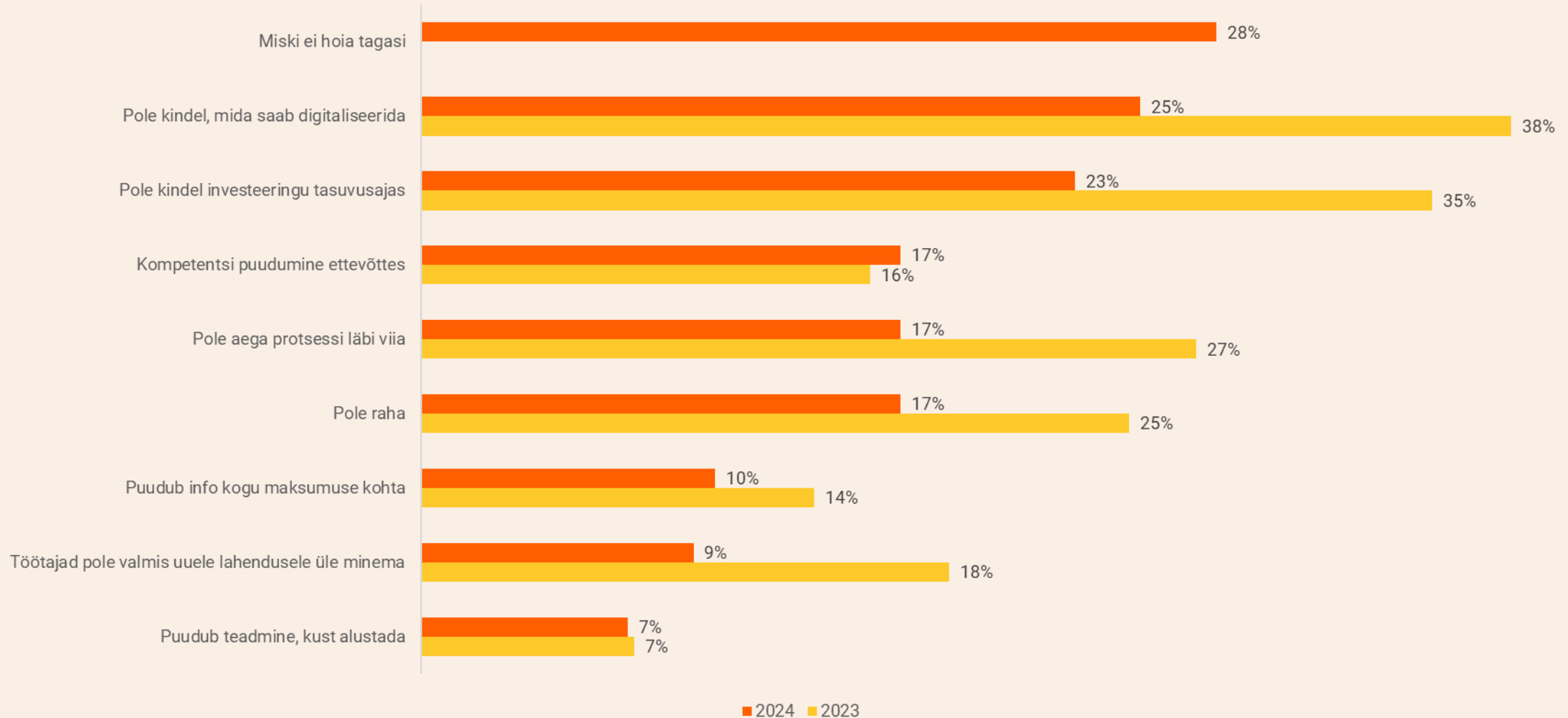
Lisaks üldisele ebakindlusele mõjutavad investeringuid ka märgatavalt tõusnud intressid

Mis hoiab investeerimist tagasi?

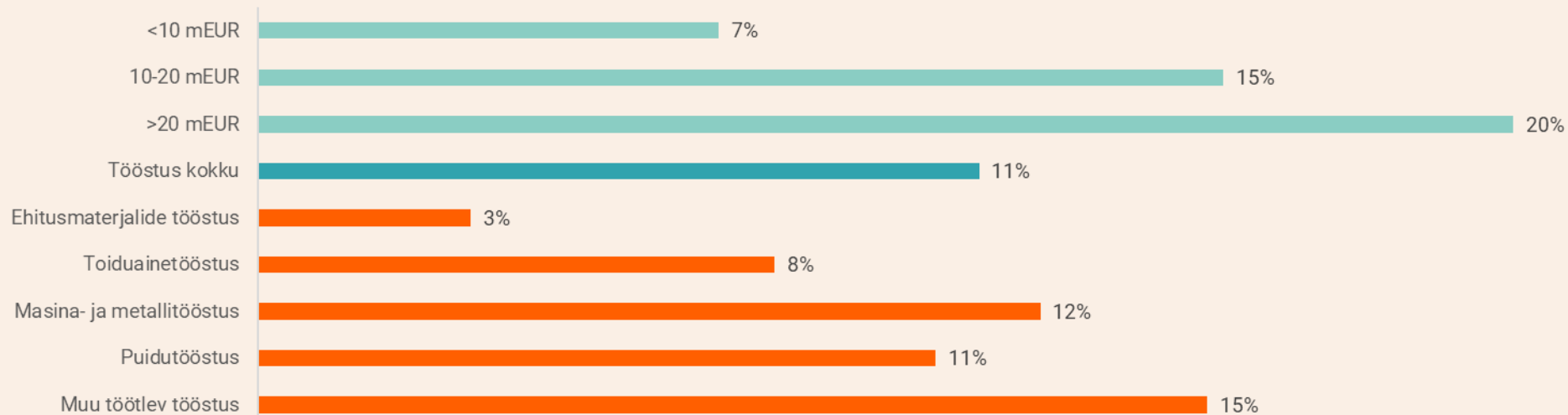
Takistused digitaliseerimisel on aastaga vähenenud

Mis hoiab automatiseerimist ja/või digitaliseerimist tagasi?

Koostöös uute ideede otsimisel on aktiivsemad suuretevõtted

Kas tehakse koostööd start-up'idega?

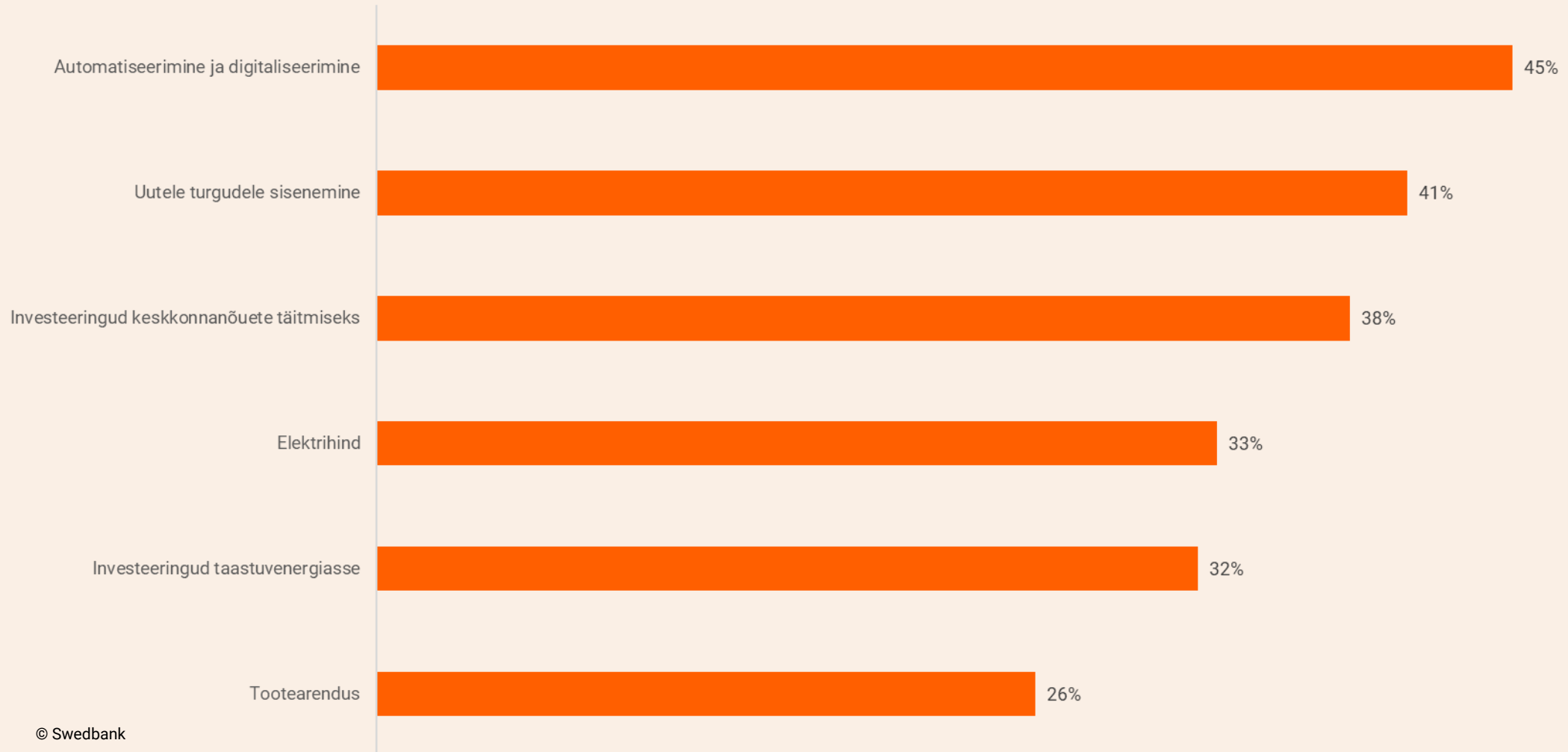

Kas tehakse koostööd ülikoolide ja teadusasutustega?

Riigi tuge oodatakse eeskätt valdkondades, mida toetavad ka teised riigid

Millistes valdkondades peaks riik toetust pakkuma?

Riigipoolsed sammud

Milliseid samme peaks riik astuma, et säiliks konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond?

- **Ebastabiilne maksukeskkond**

- Tekitama ettevõtjatele turvatunde, et ei muutu iga aasta maksudega seotud seadusandlus või koormused. Toetama kodumaist tootmist rohkem kui välismaist ning seda ka eelistama hangetes. Toetama töötajate koolitamisi rohkem ning seda just tootmissektoris. Lubama välistöajõudu rohkem riiki kuna kohapeal puudub kvalifitseeritud tööjõud, kes realselt tootmises tööd teevad. Kohalik tööjõud on pigem ebaefektiivne ja ebapädev paljudes sektorites.
- Maksukeskkonda stabiilsena hoidma ning kriitiliselt suhtuma iga täiendava regulatsiooni vajadusse. Toetama ettevõtjat planeeringute läbiviimisel ning tagama võimalikult sujuva asjaajamise ning mitte asjatult venitama aega sh. menetlema küsimusi komplekselt ning ettevõtjat toetavalt ning mitte kartma otsustada.

- **Vähendada bürokraatiat**

- Vähendada ametkondlikku bürokraatiat. Loobuma inflatsioonilises keskkonnas protsüklilistest tegevustest st maksutõusudest. Tagama konkurentsivõimelise ja soodsa energia olemasolu.
- Seadusandlust ja bürokraatiat vähendada / arusaadavamaks tegema. Vähem signaale, et ettevõtjad ei maksa ausalt makse ja neid on vaja hakata jõulisemalt kontrollima. See tekitab negatiivset kuvandit kogu ettevõtlusele ja lõhestab ühiskonda.

- **Visiooni puudumine**

- Piisaks selgest ja üheselt mõistetavast visioonist tulevikuks. Tänapäev, mis valitsuses toimub, on pigem tsirkus. Puudub selge signaal ja info tuleviku osas.
- Riigil peaks olema pikk vaade ja andma stabiilsuse. EU toetuse skeemide kasutamine ja üldine toetus võrdselt lähinaabritega.
- Oluliselt tõstma oma prognooside täpsust. Näiteks taastuenergia, täna teeme otsused, mis mõjutavad energia hinda 10 aasta pärast, samas tundub, et hinna kujunemise arvutuse eeldused on juba valed. Ametnike kompetentsi taset tuleb tõsta.

Eesti tööstuse kuvand

Mida peaks tegema Eesti tööstuse kuvandi parandamiseks?

- **MTÜ-d ei loo majanduslikku väärtust:**

- Tööstusettevõtete mainekujunduse parandamisel aitab kui selgitada ettevõtete vajalikkust. Hetkel on keskliitudel kõikvõimalike fondide ja MTÜ-dega keeruline võidelda mainekujunduse pärast. Ühiskonnas tõstatada tööstusettevõtete olulisus ühiskonnas.
- Paljude ekstremistlike MTÜ-de riikliku rahastamise lõpetamine oleks kindlasti abiks ja vähemalt ERR ei peaks propageerima mittekompetentsete organisatsioonide arvamusi.

- **Rohkem turundust:**

- Seda rohkem reklaamima. Tekitama erinevaid klastreid ja koostöögruppe ettevõtjate vahel.
- Parem turundus välisriikides, miks on mõistlik Eestisse investeerida ning kuidas ja läbi kelle seda kõige lihtsam teha oleks.

- **Noorte koolitamine:**

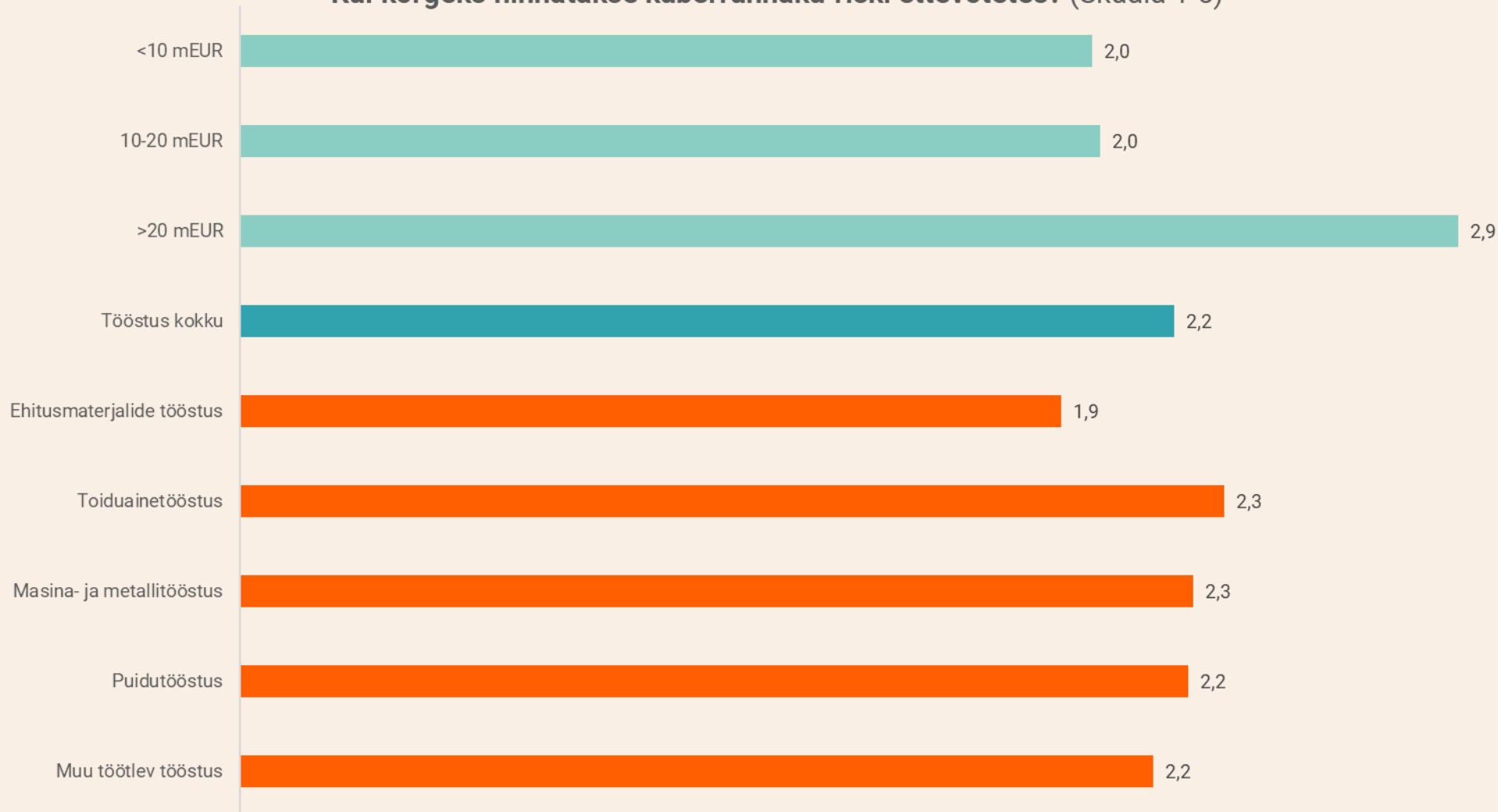
- Siseriiklikult populariseerima vastavaid erialasid õppeasutustes. Rahvusvaheliselt loeb stabiilsus ja ettearvatavus.
- Tutvustama tööstusettevõtteid rohkem koolides. Ajakirjanduses rohkem kajastama. Välismaailmale tutvustada Eesti innovatiivseid ettevõtteid.
- Tööstust rohkem populariseerima. Noorte jaoks atraktiivsemaks tegema. Rohkem kooli õppeprogrammidesse sisse viima reaalse elu näiteid ja praktikaid.

- **Mõned huvitavad kommentaarid:**

- On vaja valida 2-3 ekspordi valdkonda, mida tuleb riiklikult toetada, kuhu on vaja hankida investeeringud ja oskusteave. Nende valdkondade ümber tekiks iseendast *cluster*, võrgustik neile teenuseid ja tooteid pakkuvatest ettevõtetest.
- Tulemuse kaardistamise kõrval pädevuse kaardistamine. Valdkonnapõhiselt, põhjuse tagajärje seoste baasil astmelise perspektiivi / visiooni koostamine ja personaliseerimine vastavalt pädevusastmele. Üheselt mõistetava tagasivaate struktuuri loomine.

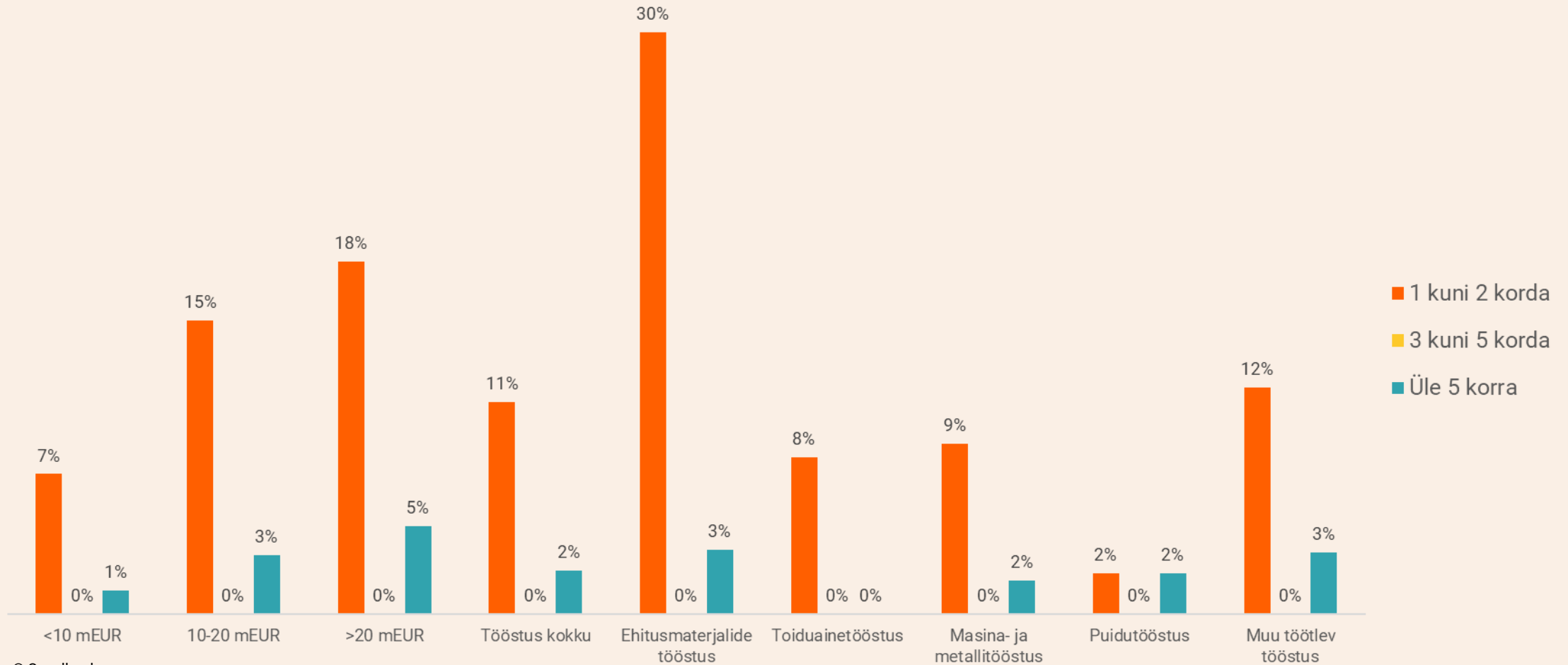
Suurettevõtted tajuvad enam küberrünnaku ohtu

Kui kõrgeks hinnatakse küberrünnaku riski ettevõtetes? (Skaala 1-5)

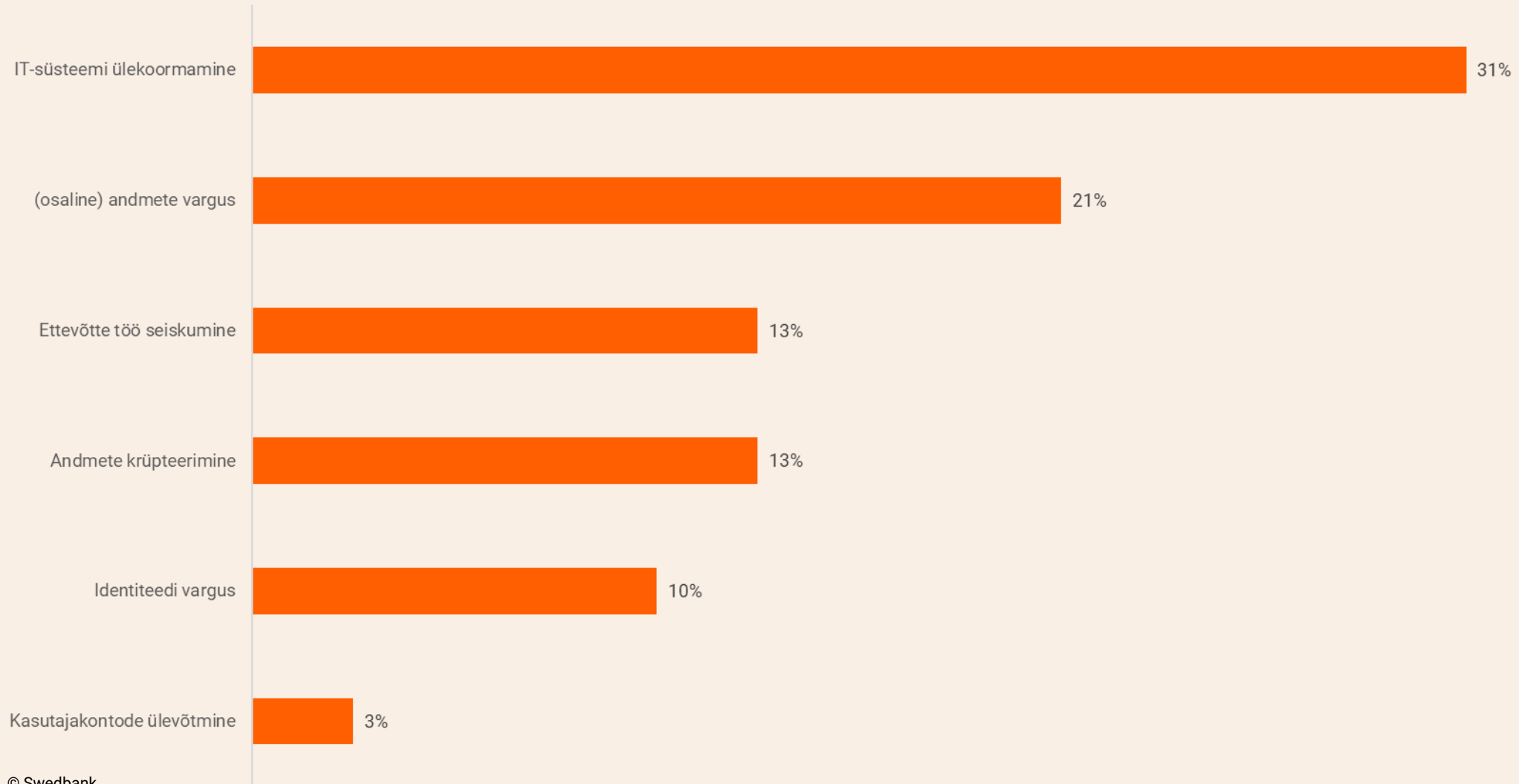
Küberrünnakud ei ole ühekordne oht

Kas ettevõtete vastu on viimase 12 kuu jooksul pandud toime küberrünnak?

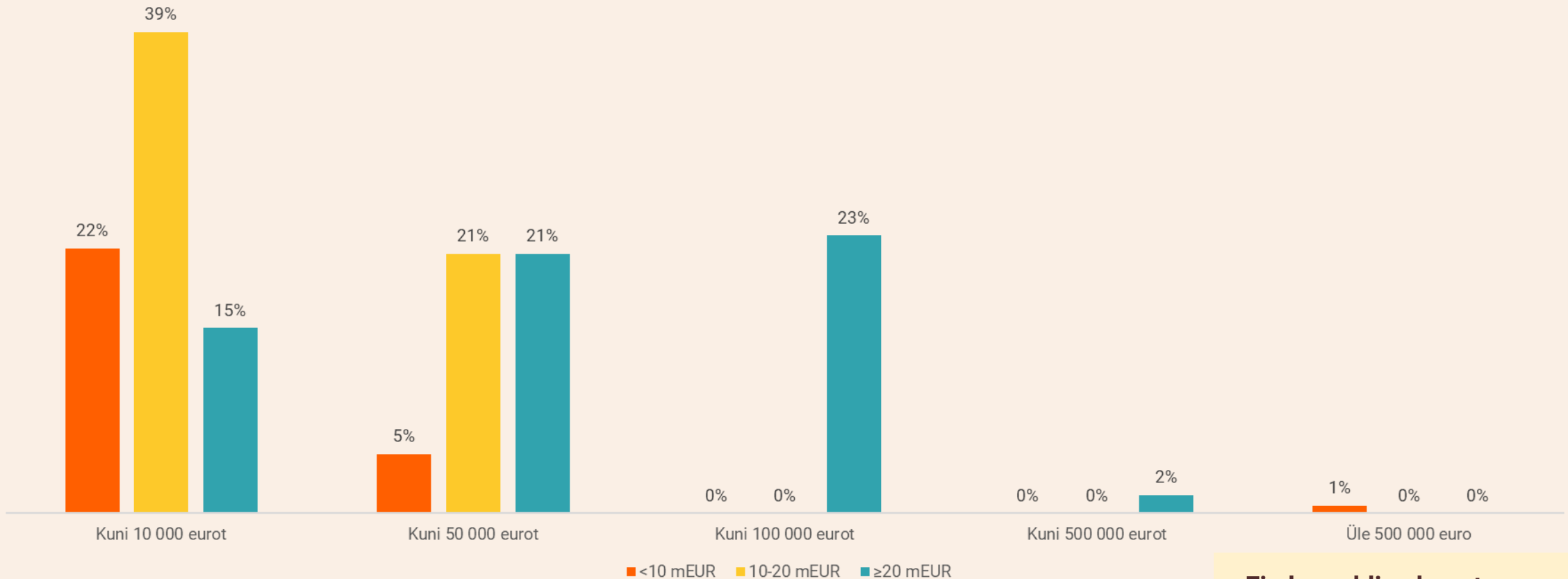
Küberrünnakutega kaasnevad ohtu ei saa alahinnata

Milline oli rünnaku mõju ettevõtetele?

Rahaliselt suudavad enim panustada suuretevõttes

Kui suur on ettevõtete küberturvalisuse aasta eelarve?

Ei ole eraldi eelarvet

<10 mEUR: 72%

10-20 mEUR: 39%

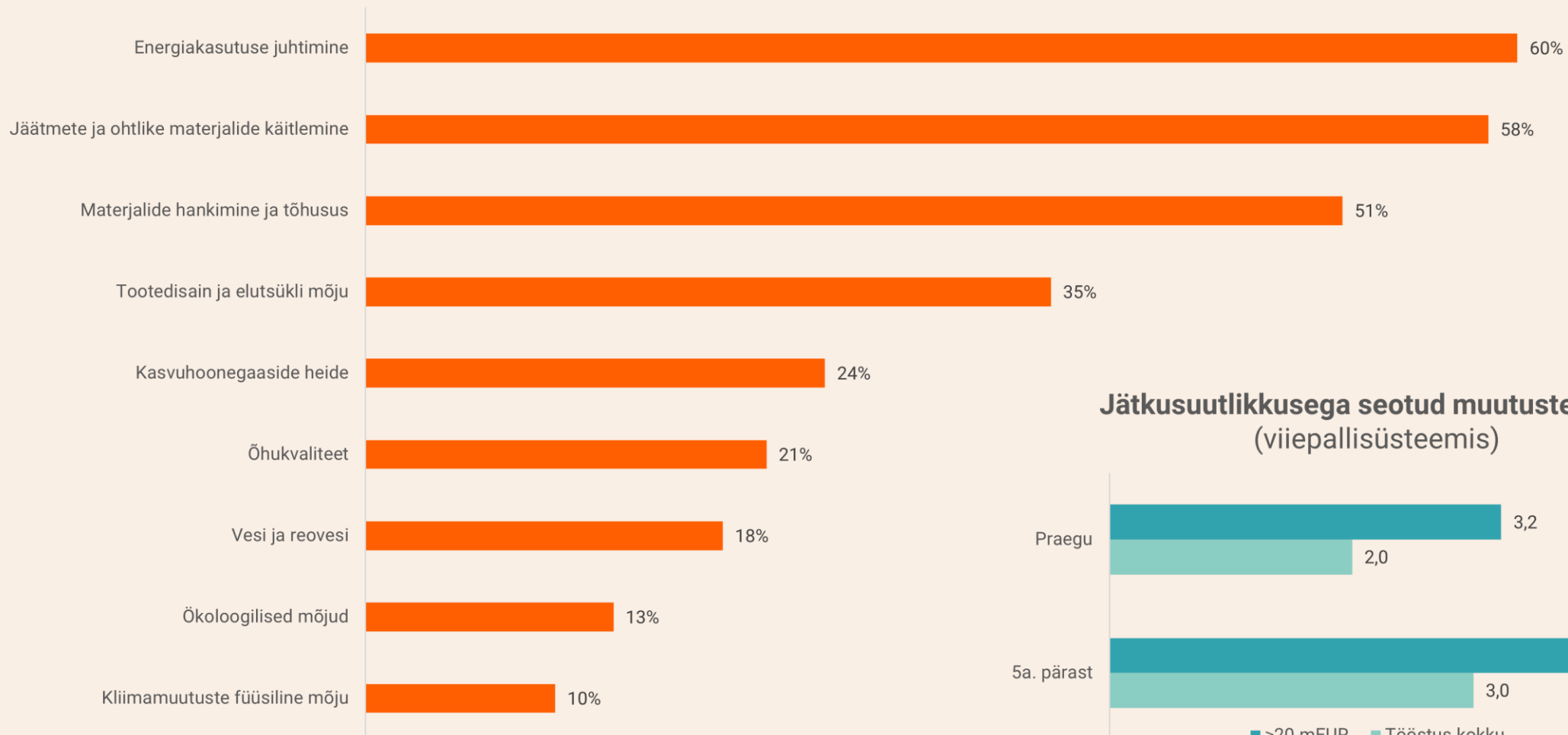
≥20 mEUR: 39%

Jätkusuuutlikkus

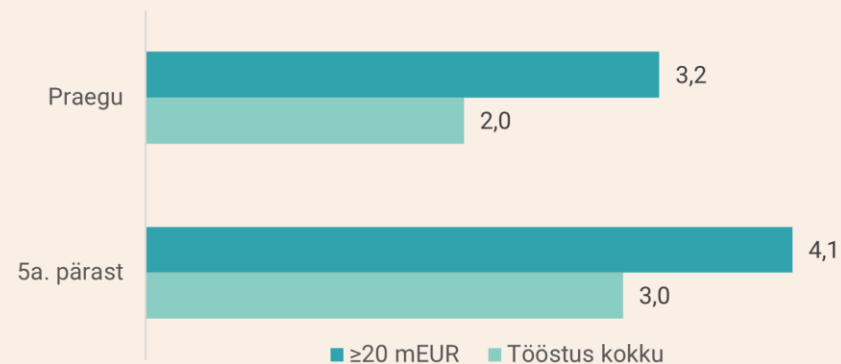

Suuretevõtted tunnetavad jätkusuutlikkusega seotud muutuste mõju juba täna

Mis on ettevõtete jaoks olulisemad keskkonna mõjufaktorid?

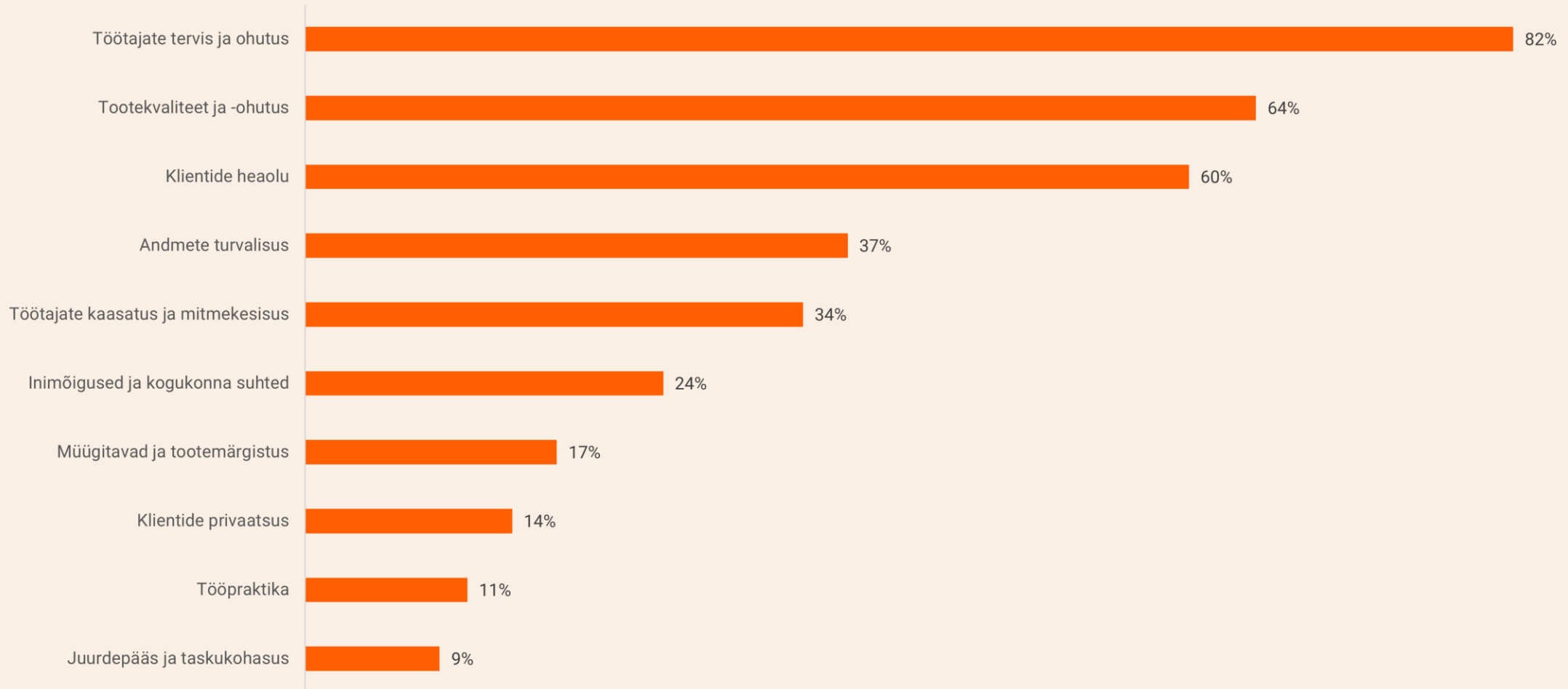

Jätkusuutlikkusega seotud muutuste mõju: (viiepallisüsteemis)

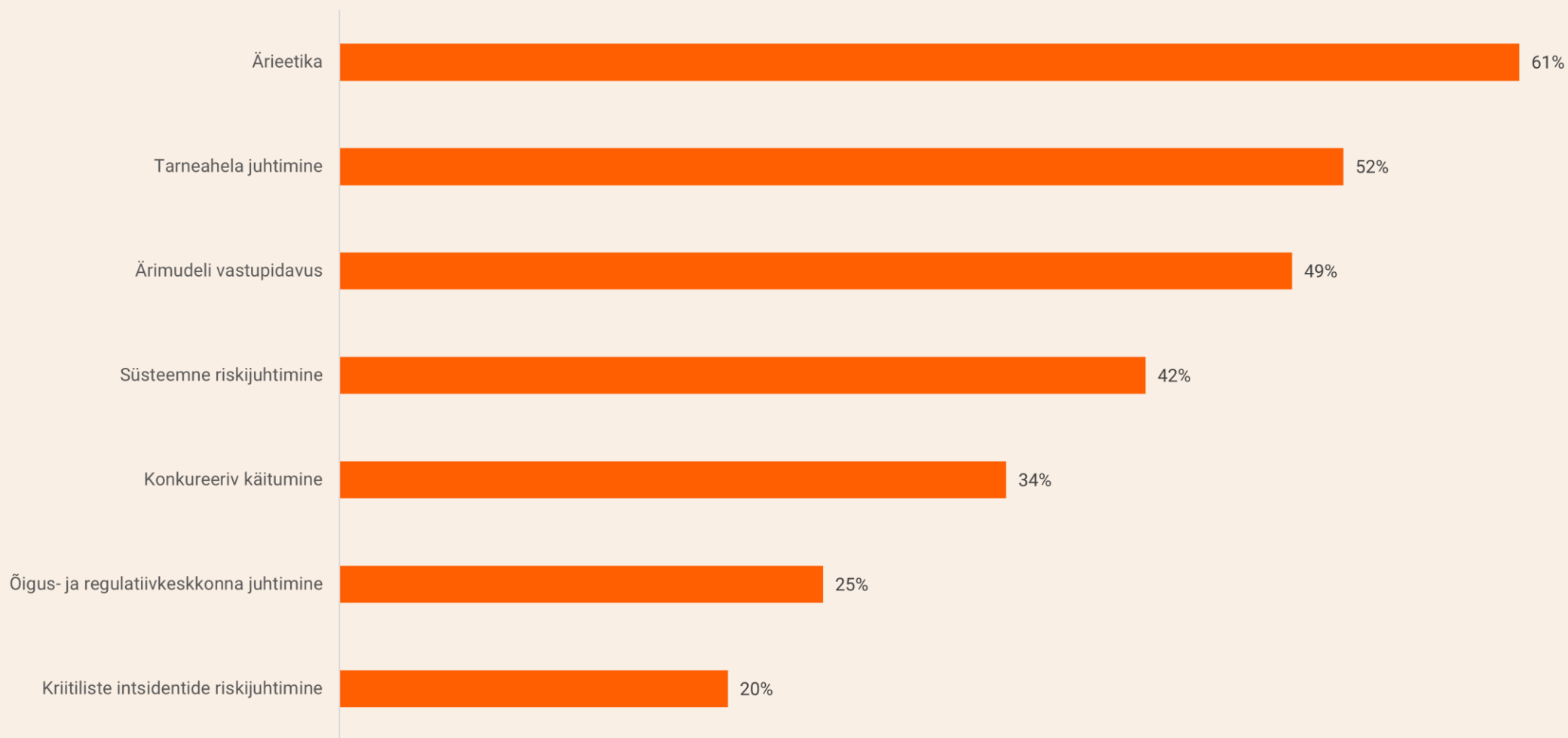
Töötajate tervis ja ohutus on sotsiaalsest faktoritest kõige olulisem

Mis on ettevõtete jaoks olulisemad sotsiaalsed mõjufaktorid?

Juhtimisalased mõjufaktorid ei tekita tööstusettevõtetele muret

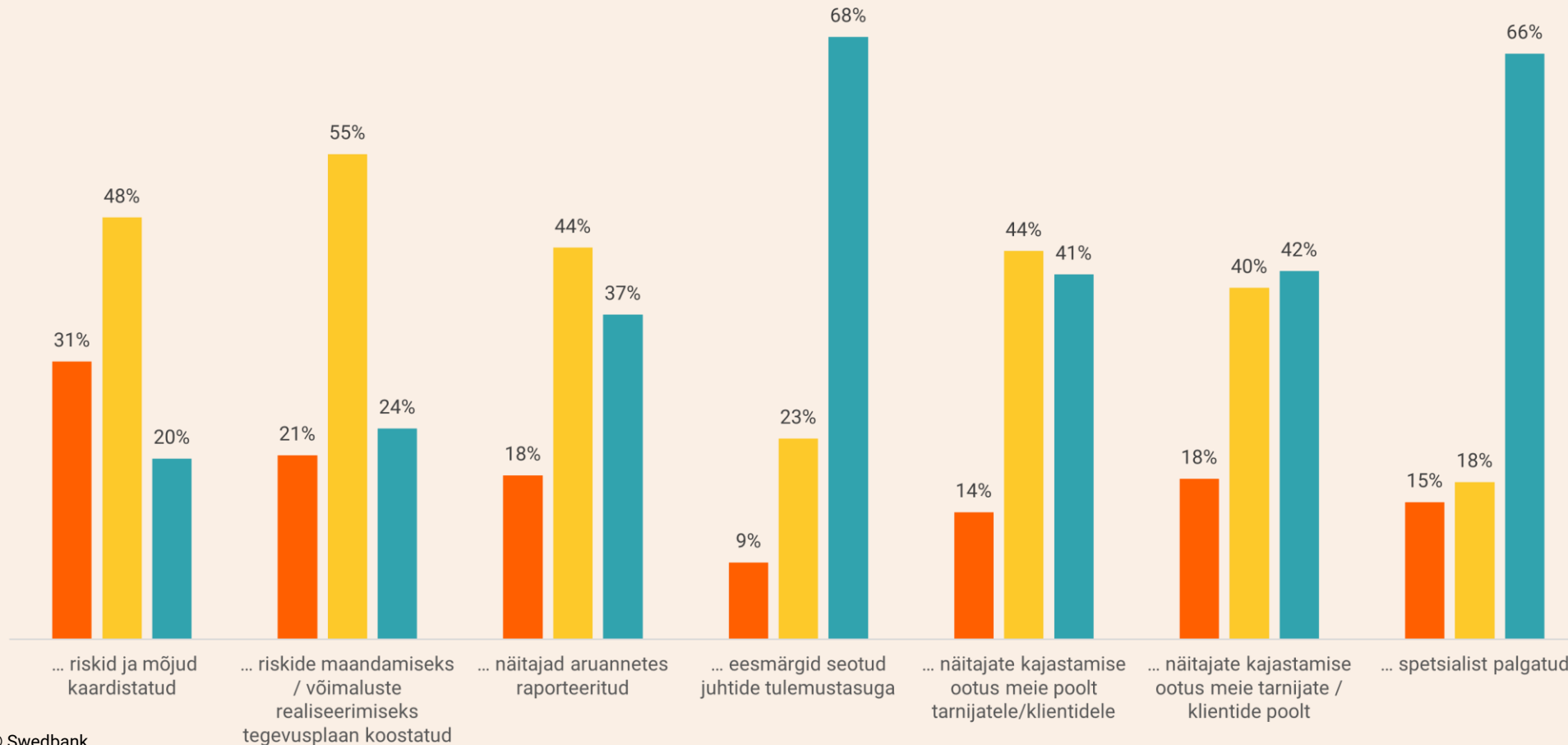
Mis on ettevõtete jaoks olulisemad juhtimisalased mõjufaktorid?

Ettevõtete tähelepanu on mõjude kaardistamisel ja tegevusplaani koostamisel

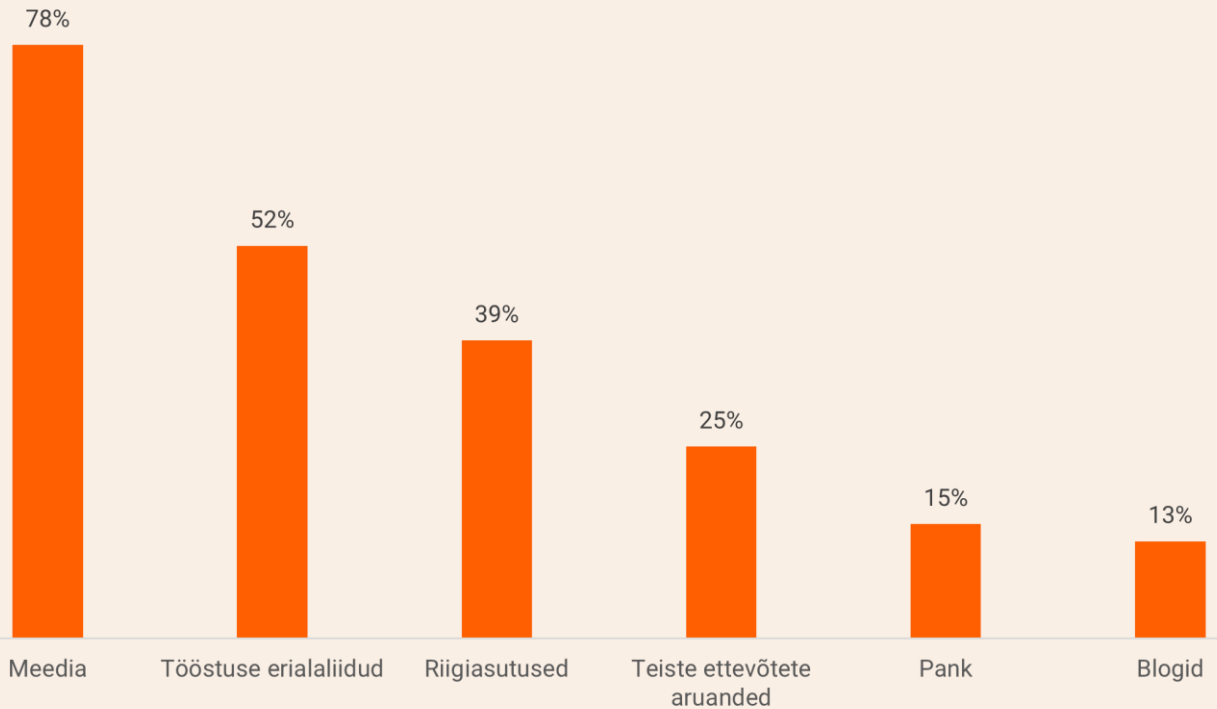
Ettevõtetes on ESGga seotud...

- jah
- teostamisel
- ei ole plaanis

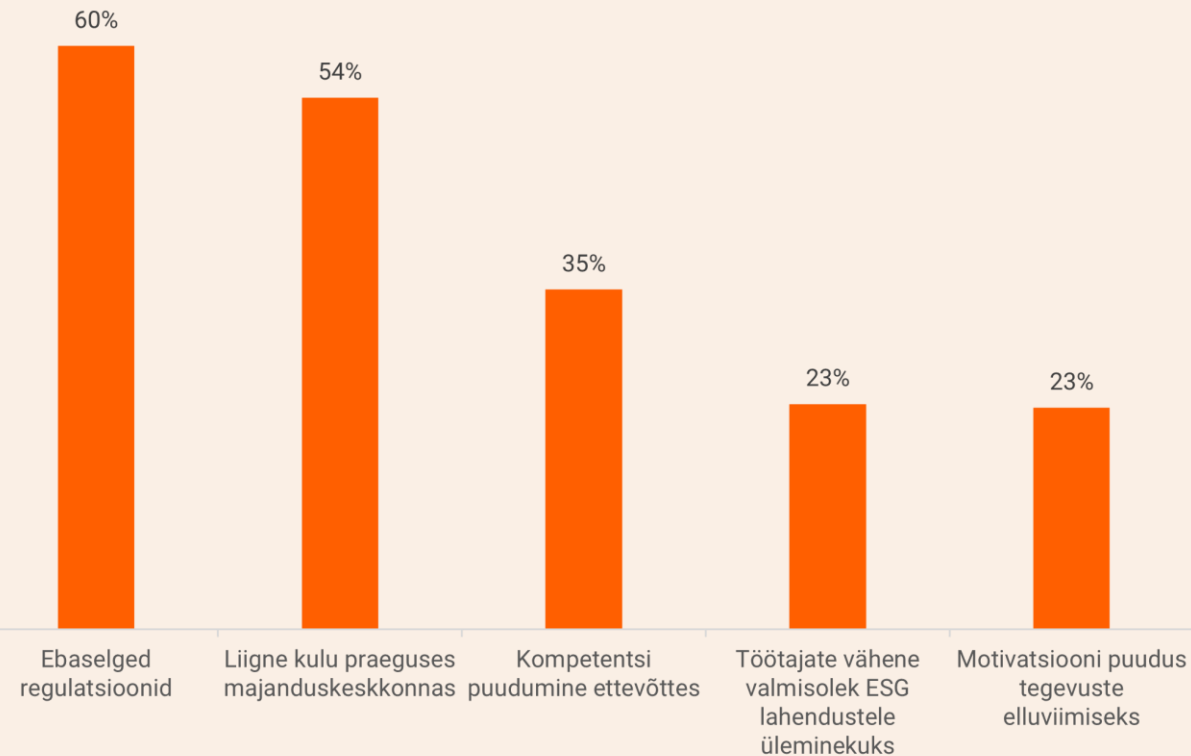

Oluliselt on tõusnud erialaliitude roll info jagamisel, ettevõtete mureks aga jätkuvalt ebaseleged regulatsioonid

Kust saadakse infot jätkusuutlikkuse trendide ja regulatsioonide kohta?

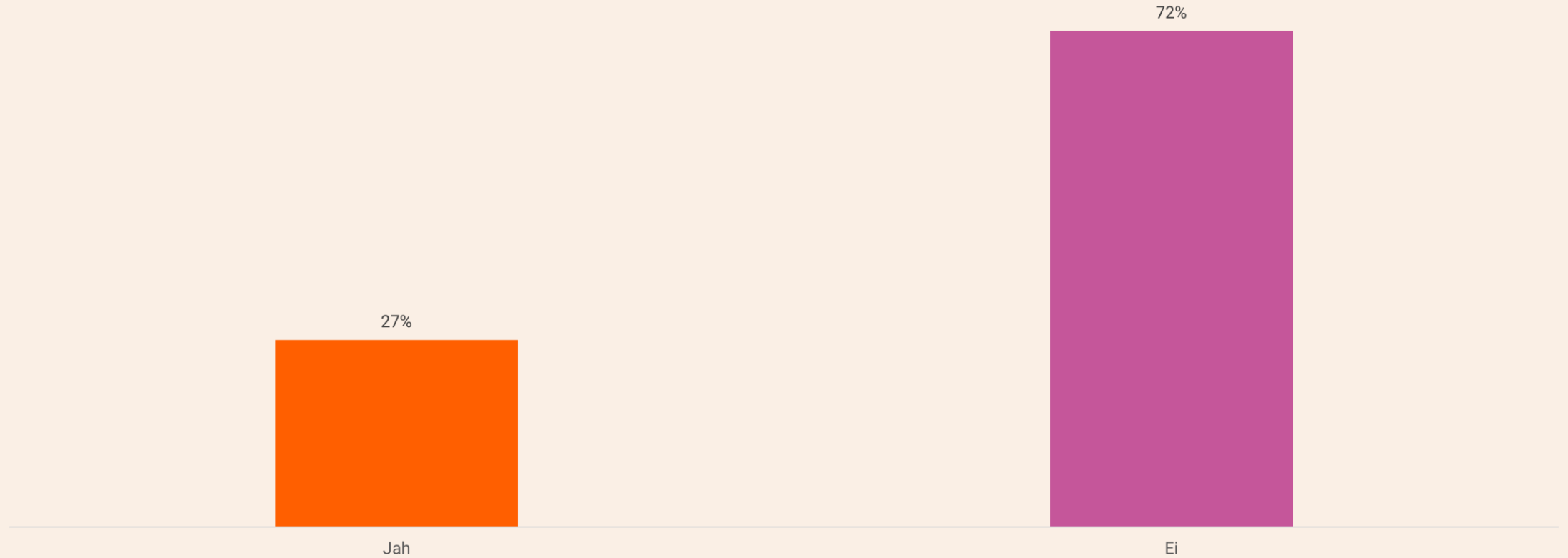

Mis on suurimad probleemid ja takistused jätkusuutlikkuse mõjude hindamisel ja tegevuskava koostamisel?

Panka ei nähta täna esmase infokanalina

Kas leitakse, et jätkusuutlikkusega seotud info peaks jõudma panga kaudu?

Lõpetuseks

Küsime AI'lt: Mida peaks Eesti tööstusettevõtted tegema teisiti edu saavutamiseks ja konkurentsivõime tõstmiseks?

ChatGPT

- Tehnoloogia ja innovatsiooni investeeringud
- Töötajate koolitus
- Rahvusvahelisele turule laienemine
- Keskkonnasõbralikkuse edendamine
- Koostöö teiste ettevõtete ja teadusasutustega

Gemini

- Innovatsiooni ja tehnoloogia omaksvõtt
- Kvalifitseeritud tööjõud
- Tõhus turundusstrateegia
- Uute turgude avastamine
- Koostöö avaliku ja erasektori vahel
- Tõhus juhtimine, paindlikkus ja jätkusuutlikkus

Copilot

- Innovatsioon ja teadusuuringud
- Tööjõu kvalifikatsioon
- Koostöö teiste ettevõtetega
- Keskkonnasõbralikkus
- Digitaliseerimine ja automatiseerimine
- Turundus ja ekspordi arendamine
- Tootekvaliteet ja brändi maine